

LAD DOMITIANVM EPIGRAMMA QVINTVM.

IVNCTAM PASIPHAEN. Laudat Domitianum, qd̄ ita fabulas veterum representet, ut possint, quae ficta sunt, videri vera fuisse. Pasiphae Solis filia fuit, et uxor Minos regis Cretae. Minos, cum pulchriorem taurum sacrificare Neptuno solitus esset, deteriorem aliquando apposuit, quia propter indignatus deus uxorem illius compulsi in tauri amorem. Alij hoc a Venere factum tradunt, quod omnē solis progeniem insectaretur, quia sol omnia cernens compertum eius cum Marte adulterium dijs immortalibus indicauerat. Pasiphae igitur amoris impatientia sibi fabricari a Daedalo bouem ligneam fecit, sub qua latens cum tauro concubuit, ex quo praegnantis facta genuit Minotaurum, qui partim homini effigiem habebat, partim tauri. Quare comperta, indignatus Minos in Daedalum, qui bouem fabricauerat Labyrintho eum cum tauro filio includi iussit, quod metuens Daedalus, alis sibi, et tauro ē aera fabricatis ē Creta insula euolauit. Tauros alis, quod nimis alta peteret, calore solis liqua factis in mare decidit, quod est inter Myconem, et Cyarum, ob id Ictreum dictum. Nam Ictrius Oebali Laconum regis filius fuit pater Penelopes. Item mons ē in Attica regione Ictriōn uero seuerissimus pirata fuit. Daedalus in Sicilia peruenit, ubi tum Coraculus imperabat, quem persecutus Minos a Coraculi filiabus (ut Aristoteles refert) iuxta Camerinam urbem interfectus est, et apud inferos iudex animarum factus. Vergl. Quae sitor Minos urnam mouet, ille silentium, Conaliumq; uocat uitamq; et crimina discat. A Minos fit Minosius. Idem. Daedalus (ut fama est) fugiens Minoiā regna. Hanc igitur fabulam ita presentauit Domitianus, ut fuerit historia uisa non fabula. hoc ipsum spectaculum Nero prius ediderat, ita ut omnes ligneo iuuenae simulachro abditam mulierem uirē conspexerint. Icturū primo statim conatu iuxta cubiculū eius decidere, ipsūq; Nerōnem cruore respergere. Daedalus patria Atheniensis Mitronis filius fuit, nobilis architectus, fabricam materiam primus inuenit, et in ea ferram, a sciam, perpendicularium, terebrā glutinum, lithocollam. Quidam falso scribunt Talaum sororis filium, ab eo interfectum inuidia ingenij, quoniā figuli rotam, et ferram primus inuenisset. Nam figulinam primus inuenit Choracibus Atheniensis. Rotam Anacharsis scythes, uel (ut alij uolunt) Hi perbios Corinthius. Daedalus cum Athenis ab Ariopagitis expulsus in Cretam nauigasset, primo bouem ligneam fabricauit deinde Labyrinthum, in quo minotaurus includeretur. Portentosissimum hoc humani ingenij opus fuit, itinerum ambages, occurfus, ac reclusus inexplicabilis continens crebris foribus, ad fallendos exitus, redeundūq; in errores eosdem. Quatuor hi fuisse memorantur. Primus in Aegypto, qui (ut aliqui sentiunt) regina Mothae rudis priapis fuit, ut alij, se pulchrum Meridis. Plures honori solis extructum suis se existimant. Hinc Daedalum sumpsisse constat exemplar eius Labyrinthi, quē fecit in Creta, sed centesimam tantum eius portionem imitatum. Secundus hic ab Aegypto Labyrinthus fuit. Tertius in Lemno. Quartus in Italia, omnes lapide polito fornicibus tecti. Italicum Labyrinthum fecit sibi Porsena rex Etruria sepulchri causa, simul ut et externorum regum uanitas quoq; ab Italis superaretur. Var. Sepultus est Porsena sub urbe Clusio, in quo loco monumentum reliquit lapide quadrato. Singula latera pedum lata trecentum, alta quinquagenum, inq; basi quadrata intus Labyrinthum inextricabilem, quod si quis inproperet sine glomere lini, exitum inuenire nequeat. Supra id quadratum Pyramides stant quiq; quatuor in an-

gulis, et in medio una in uno latere pedum septuagenum quinum, alta centum quinquagenum. ita fusti gati, ut in summo, orbis aeneus, et petasus unus omnibus sit impositus, ex quo pedent excepta cathenis tintinabula, quae uento agitata longe sonitus referant. Supra quem orbem quatuor pyramides insuper singulae extant altae pedum centenum, supra quas uno solo quinq; Pyramides tantae altitudinis, ut reliquae totius molis altitudinem superent, Daedalo autem impositum nomen existimant a τὸ τοῦ δαδάλου, quod est uariare. Alij hoc uerbum potius a Daedalo deriuatum putant, ob multiplex uariūmq; ingenium hominis, propter quod graeci Daedalon uariū dicunt. et Lucre. terram ob rerum, artificiorumq; uarietate Daedalam nominat. En simili modo Mineruam. Virg. Circe. Plato. Logodaedalos uocant, qui dolium colunt sermonis ornatum. CREDITE. Vos scilicet qui Domitiani ludos spectatis. Credite, fidem habete. Credere enim aliquando est diffisus, uel factis fidem habere. Virg. Ora dei iussu nonnumquam credita tenetis. A quo creduli dicuntur, qui quae aing; facile credunt. et credulitas ipsa facillitas credendi. Sicut ē contrario, Increduli, qui non facile credunt. et incredulitas credēdi difficultas. Aliquando credere est fidei committere. Cic. Vitam, ac fortunas cui crediderim meas. Interdum seruandum committere. Plau. Vbi ubi obijt mortem. qui mihi id iurum credit. plerūq; etiam pro confidere usurpatur. Virg. O formose puer nimum ne crede colori. Sallust. Vrituti satis credebant. Item pro mutare. Martial. Dimidium donare lino, quā credere totum Qui manult, manult perdere dimidium. Hinc creditores proprie dicuntur, quibus mutuae pecunia debetur. Vlpianus tamen creditores dicit eos esse, quibus debetur ex quacūq; actione, uel per se actione, uel iure cuius, sine ulla exceptionis perpetuae remotione, siue honorario siue ordinario siue extraordinario siue pure siue in diem siue sub conditione. Creditum etiam a credo deducitur, significatq; id quod nobis debetur. et hoc differt a mutuo (ut Plau. sentit) quo genus a specie. Nam creditum consistit extra eas res, quae pondere, numero, mensura ue continentur, sicuti si eandem rem recipere sumus creditum est, non autem mutuum. Item mutuum non potest esse nisi pecunia, aut alia res proficiatur. Creditum autem fit interdum, etiam si nihil proficiatur, ueluti si post nuptias dos promittatur. Vterque pro credas creduas usurpabant. Plau. Ipsus nec amat, nec tu creduas. Item a credo fit credibile, quod ita uerisimile est, ut facile credi possit. Cuius contrarium est incredibile, quod non est credendum, et credibiliter aduerbum, quasi uerisimiliter et incredibiliter contrarium. **I**VNCTAM. Coniunctam, copulatam hoc est cum tauro coeuntem iungere, copulata est, quasi in unum agere. Hinc iunctura dicitur, quod significat coniunctionem. et iunctim aduerbum sine intervallo. Suetoni. Magistratus et maturius inchoauit, et penē iunctim percurrit. et iugum, quod modo est arduitas montis, et ut supra diximus, procliuus, ac prona supinitas, qd̄ artem, simulq; iungatur. Vnde dicitur iugosus, hoc est procliuus. Virg. Dum iuga montis aper, fluuos dum piscis amabit. Modo instrumentum rusticum, quo colla bouum siue aliorum animalium arando, currum ue, aut aliud onus ducendo teruntur, quod eo colla iunguntur. Hinc iugerum dictum, quod est mensura terrae ducentorum, et quadraginta pedum in longitudinem, et dimidij in latitudinem, quod tātum spatij arari uno die ab uno pari bouum cōsueit. Item iugo uerbum, quod est coniungo, et quasi ad unum iugum alligo. Vnde iugatum dicitur, coniunctum. Cic. Hoc quidem est commune uirtutum, omnes enim inter se iugatae sunt, et adiungere pro coniungere accipimus. Plau. Mater est terra, ea parit corpus. Mater anima adiugat uoluntatem, et iuges

10

20

30

40

50

60

et iuges eiusdem iugis pares. A quo iuges boues, qui nunquam
 ad iugum adhibiti sunt. et coniuges uirum, atque uxorem. et
 coniugium matrimonium. Virg. Coniugio iugam stabili, pro
 priamque dico. et coniugalem torum in quo nuptiae fiunt.
 et coniugis, a, um, quod coniungit. et coniugatio a pud gram
 maticos, quod per eam multa uerba ad unam formam, quasi ad
 unum iugum coniunguntur. et apud rhetores coniugata, quae
 ab uno genere ueluti iugo flectuntur, ut a iustitia iustus. iusta.
 iustum. Hinc locum a coniugatis dicimus, cum ita argumenta
 mur, si visus gaudium est. et ridere gaudere, et iugis Iuno, quod
 matrimonia coniungat. a qua iugarius uicus Romae appella
 tus est, in quo ara fuit Iunonis iugae, et iugalis nodus, siue iu
 gale uinculum, copula matrimonij. Virg. Cui uincula iugalia
 care. idem, Si cui me uinclo uellem sociare iugali. et iuge as
 siciu est, cum uinctum iumentum steruus facit. et iugis assi
 dum. continuis, quasi semper, et sine aliqua intermissione iu
 go affixus. a quo iugiter aduerbium, hoc est continue. et con
 iugatio apud grammaticos hoc est declinatio uerborum, quod
 paria sunt, et uno iugo quasi astricta. Bigae quoque et quadri
 gae a iugo dictae, quod ille duorum, haec quatuor equorum iugo agetur.
 illi biuges, siue biuges equi dicuntur, hi quadriuges siue qua
 driuges, quod bini siue quaterni ad unum iugum alligati sunt, et
 quoniam sex aliqui equi ad unum currum adhibebantur, quod
 primum a duo Augusto factum legimus, hi seiuges, siue seiuges ap
 pellati sunt. Nam qui soli sine curru ad cursum adhibentur, Grae
 ca uoce uicantes, hoc est caletes uocantur. Plyn. Antiqui ce
 leitas tantum dicebant in sacris. postea uero et qui bigis, uel qua
 drigis uicissent, latine dicuntur de sulcorum, a defiliendo, quod ex
 iis facile defiliatur. Suet. de Caesare. Quadrigas, bigasque, et
 equos de sulcorum agnauerunt nobilissimi iuuenes. A quadri
 ges quadriugum cognomen deductum. iugum est a ueteribus id
 dicebatur sub quo in gnominae gratia uicti hostes mitti solebat.
 Id hoc modo fiebat, fixis in terra duabus hastis, super eas ligabatur
 tertia, tum uicti hostes discingebantur, et ita distincti sub
 illa transire cogebantur inermes. Hic subiugare dictum de bel
 lare, atque in perio suo subiugere. item iugum in uinea dicitur,
 cum duabus, aut pluribus perticis, harundinibus uel in terra de
 fixis, aliae supra eas alligantur, in quibus uites coniunguntur,
 et quasi iugum, hoc est summam partem quandam faciunt. a quo uites
 ipsae seu uinea iugatae dicuntur, quod si hastilibus in terra de
 fixis singulae transuersae perticae in unam tantum partem ordi
 nis adnectantur, Vniugae uinea dicuntur, et genus ipsum iug
 anterium rustica uocant. Plyn. Salices quaedam in procerita
 tem magnam emittunt iugis uinearum perticas. Idem, Serio
 ra fere anno ad fructum arbutina, qua uites iugatae. Idem, et
 si luxuriauerint palmites, intorqueri debent, ut quatuor mate
 rias, uel duas, si uniuigae erit uinea, emittat. Idem, Simpliciter iu
 go constat uniuigae, porrecto ordine, quem canterium appellant.
 Hinc iugari uinea dicitur, quae in iugum constituitur. Colum
 mel. Sequitur a administranda, iugandaque uinea cura. Quae
 uero uinea quadrupla ordine perticarum instructa sunt, com
 plumatae dicuntur, a canis aediu complumatis. Quippe in qua
 ternas pertas totidem iugis diuisa est. Sex certe uinearum genera
 memorantur. Vnum cum sparsi per terram palmites sunt. Secun
 dum cum per se uitis subiecta est. Tertium cum administrulo conti
 netur sine iugo, quae sim longum extendatur, et ad quartum
 usque pedamentum sic enim administrulo uitis uocantur perueni
 at, Draco dicitur siue iuuculus a iungendo. Ex quo sunt quae
 masculata uocantur. Quartum genus est, cum pedata uinea est
 simpliciter iugo, quae diximus uniuigam uocari. Quintum cum
 quadrupla, quae uocatur complumata. quoniam uero iugum, aut per
 tat, fit siue harundine, aut crine, funiculo uel, ut in Hispania,

atque Brudusio, aut cum breuiore palmites sunt sarmentis ipsis
 inter se uinctis finium modo. hoc genus in arcus specie forma
 tum, Funetum dicitur. Sextum genus est, cum uites arboribus ma
 ritantur, idque dicitur uitis siue uinea arbutina. Iugae etiam dicitur
 tur tabulae nauium, in quibus sedet, quae transtra dicuntur. et
 hoc ad graecorum imitationem. qui haec *ζυγά* appellant.
 Virg. Inde alias animas, quae per iuga longa sedebant. detur
 bat, laxataque foros. Item a iungo iunctus deducitur, quoniam usus eius
 ad uincturas, et omnia uirilia utilissimus est. Alterum genus
 eius Marimum uocant, et graeci oxycheanon, hoc est acutum
 iuncum. Tria huius genera sunt. acutus, et sterilis, quem Ma
 rem appellant. Frugifer quem graeci melancranim, nos atrise
 rum uocamus, quoniam semen nigrum ferat. Et tertium magni
 tudine, carnositateque insignis, qui Mariscus appellatur. Com
 modior autem ad texendum mariscus est, quem etiam holoschenon,
 hoc est totum iuncum uocant. Ex eo tegetes fiunt, et mariscus
 nasse, et elegantium lucernarum lumina praecipua medullae
 amplitudine hoc est materiae, quae lucernis adhibentur, quae di
 cuntur ellychnia, ut stupa. palea. et similia, quae oleo. seu. ce
 ra. aut alio huiusmodi liquore tecta comburuntur. *ελλυχνιον*
 graecum uocabulum est. Vnde nimium studium in orationi
 bus componendis Demostheni quondam obijcens *τα τοῦ*
ἐνέρου ἐλλυχνιον ὄλεον dicebant, hoc est opera illius ellychni
 um redolere. Est et aliud iunci trianguli genus, quod cyperus
 uocant iuxta terram candidus, caeruleus niger, pinguisque, ra
 dix oliuae nigrae similis, quae cum oblonga est, cyperida uocatur.
 Haec psilotrium habet. se ad caudum, ne affinitate nominis de
 cipiamur. Nam cyperus quidem iunca genus est (ut dicimus) Cy
 perus uero alia herba est, quae Gladiolus dicitur radice bul
 bosa. et odore uicino Nardo. Apollodorus tradit barbaros sus
 citam huius herbae ore exapietes consumere lyenes. et non egre
 di domibus, nisi hoc suffitu peraceto. uegetiores enim, firmioresque
 hoc modo fieri. Est et per se india herba, quae cyperis uocatur,
 gingiberis effigie commanducata crocolum reddens. Est et
 aliud iunci genus, quod tropicem uocant, huius semine allicitur
 somnus. Sed seruare modum oportet, ne sopor fiat. Est et odo
 ratus iuncus in Syria caele nascens, sed laudatissimus ex naba
 thea afferitur cognomen theuatis. Est aut rotundus uinosa mor
 dacitatis ad linguam. In conficiendo odorem rosae emittit ru
 bentibus fragmentis, reliquo aspectu nihil fere a ceteris sui
 generis differens. A iunco iunctum dicimus, quod ex iunco est.
 Item a iungo deducitur iugulus anterior colli pars, unde uox,
 aliusque procedit quod per eam pectori caput iungatur, et quia in
 Iugulo mortifera statim plaga est praeter ceteris membris. ideo ue
 teres petere iugulum, et ferire iugulum dixerunt, pro eo quod est
 petere mortem, uel inferre mortem. et iugulare pro interficere.
 Item a iungo composita fiunt adiungo, quod est addo. et ad
 iugo etiam dicitur, quasi ad unum iugum appono. Abiungo. se
 paro. alieno. hoc et abiugo dicitur. Pacu. Quae res ab stabu
 lis abiungat, certum est loqui, Circa iungo nota significatio.
 inter iungo subsisto, tractum a curru cuius rotae interiecto su
 de iunguntur, ut quiescat. Mart. Et cum currere debeas boui
 las inter iungere quaeris ad amenas. in iungo demando. sub iun
 go addo. unde subiunctiuus modus a grammaticis dicitur quae
 subiungitur alteri uerbo. ut respondebis mihi, cum ad te uene
 ro. Martialis, Ne ualeam si non totis Deciane diebus, et tecum
 totis noctibus esse uelim. Virgilius, Si me fata meis paterentur
 ducere uitam Auspicijs, et sponte mea componere curas, Vr
 bem Troianam primum, dulcesque meorum, reliquias colere.
 et subiunctiuae coniunctiones, quia ceteris partibus subiun
 guntur, ut rex, hominumque, deumque. Disiungo se paro. a quo di
 iunctiuae coniunctiones appellantur, quia res, uel personas dis

iungunt, ut hoc uel illud, meum, uel tuum erit, hodie uel cras.
 Et disiunctio separatio, ut cum alter ab altero absumus. Cicero.
 Neque enim nō potest mihi molestissima esse disiunctio no-
 stra, in tanta rerum omnium uarietate. Seiungo, eiusdem signi-
 ficationis, ut seiunctos bonos a malis, fortes a timidis, iustos ab
 iniuris. coniungo, simul iungo. a quo coniunctura. coniunctio.
 Et coniunctiuus modus pro subiunctiuo. et coniunctim aduer-
 bium, sicut a disiungo quidam usurpant disiunctim. T A V
 R O. Taurus proprie bos est. ad procreandum sobolem refer-
 uatus, sicut in capris hircus in ouibus aries. in pullis gallus. di-
 citur autem a graeco, quod est ταῦρος. Hinc animali in aspe-
 ctu generositas est. Toruus est fronte. auribus factosis. cornibus
 in protracta dimutationem poscentibus. iugens prioribus in pe-
 dibus comminatio. Gliscenie ira alternis replicat, spargensq;
 in altum arenam eo stimulo mirifica ardesat. Minora huic, q;
 boui cornua, tenuiorq; Generationem quadrimus implet.
 Singulis tauris denas boues eodem anno tradunt. Si post coitu
 in dextram partem abeunt tauri, generatos mareis esse existi-
 mant, si in leuam foeminas. Conceptio uno intuitu pficitur. Tauri
 non se pius, q; bus die inuicunt. Boues animalium soli etiam re-
 tro ambulantes pascentur. Vita foemina XV annis longissi-
 ma, maribus XX. Robur quinto anno. Quibus minimū ar-
 poris, plus laboris. Lauatione calidae aquae traduntur pingui-
 rei fieri, et si quis incisa cute spiritum uiscera per harundinem
 adigat. Syriaci bobus non sunt palearia, sed gibber in dorso.
 Domiura bouem in trimatu optima, postea fera ē, ante praema-
 tura. Aptissime cum domito inueniens instruitur. Hoc animal
 tanquā laboris, et agriculturae socium quodammodo uenera-
 mur. Quapropter dānatus olim Romae fuisse legitur, qui con-
 cubino prociā ruri se omasum edisse neganti bouem occiderat,
 nec aliter in exilium actus, quā si colonum suum iteremisset.
 Thessalorum gentis inuentum est equo iuxta quadrupedan-
 tem cornu intorta ceruice tauros necare. Primus hoc spectacu-
 lum Romae Caesar dictator exhibuit. Est frequē in prodigijs
 prisorum bouem locutum, quo nūntiato senatum sub diuo haberi
 consueuisse. Bos in aegypto pro numine colitur apim uocat,
 in signi in dextro latere candidante macula, quae cornibus lu-
 nae similis est iam crescere inapientis. Nodum sub lingua hēt,
 quē cantharum appellant. Nō est fas eum certa uita spatia ex-
 cedere. mersum in sacerdotum fonte enecant, aliumq; multis la-
 crymis, et luctu quem substituant querunt. Et donec inuene-
 rint de aesis etiam capitibus moerent. Inuentus deducitur a sa-
 cerdotibus Memphim, ubi gemina ei delubra sunt, quae thala-
 mos denominant. Alterum intra se mortiferum est. in altero
 dira portendit. responsa priuatis dat. et de manibus consulenti-
 um accipit abum. Germanici Caesaris manus auersatus est, q;
 haud multo post extinctus fuit. Cum se prorumpit in hominum
 caetus, sine strepitu inacidit. Licetorum iussu, et puerorum ca-
 terua comitatur concanens armen honori eius, ille intelligere ui-
 detur, et adorari uelle. foemina bos semel in anno ei ostendi-
 tur, semperq; eodem die et inueniri eam, et extinguī memo-
 rant. Memphi locus est in Nilo, quem a figura uocant phialā.
 ibi singulis annis aureā pateram, argenteamq; demergunt die-
 bus septem, quos apis natales habet. Traduntq; neminem p-
 eos dies a crocodilis attingi. octauo autem die post horam sex-
 tam redire beluae feritatem. Hinc apim, quidam serapim. qui-
 dam osyrim nominant. Tradunt enim Osirim Iouis filium fu-
 isse ex Niobe filia Phoronei. Hunc cum phoroneo uo in argi-
 uorum regno successisset, et plures annos arguis i perasset,
 Aegialum fratrem regno achaiā praefecisse. ipsum uero glo-
 ria de syderio trans freta ad Aegyptios, quos cum ditioni
 suae subiugisset, Inachi primi Arguorum regis filiam. a quo ip-

sa Inachis et Inachus achaiā flumini. et Inachia regio dicta,
 quae Io uocabatur in aegypto fugatam sibi matrimonio coniu-
 xisse. Sic utriq; diuinos honores meruisse, cum illa literas Osi-
 ris uarias artes aegyptios docuisset. Tibul. Primus aratra ma-
 nu solerti fecit osiris, et teneram ferro sollicitauit humum. Pri-
 mus in experte commisit semina terrae, Pomaq; non notis legit
 ab arboribus. Hic docuit teneram palis adiungere uentem. Hic
 uiridem dura caedere falce comam. Verūtamen Osirim a Ti-
 phone fratre per fraudem occisum fuisse, ac dilaniatum, eiusq;
 10 membra ab uxore diu quaesita. Quae cum non inueniret, in
 maximos fletus prorumpere solitam. Quae re commoto aeg-
 yptios tandiu ea quaesuisse, quoad iuxta Syenē inueniret. Haec
 urbs est in confinibus Ethiopiae, atq; Aegypti supra Alexā dri-
 am, uersus meridiem quinquaginta millia stadiorum, quae di-
 recte locata est sub tropico aestiuo, hoc est sub cancro in extre-
 mo torridae zonae. unde cum sol ad cancrū uenit, in medio sol-
 stitij die supra uerticem urbis candens nullam prorsus umbrā
 facit. Luca. V mbras nusquā flectente Syene, Eo in loco philoso-
 phi effodisse puteum dicuntur nimiae altitudinis, quem sol recto
 intuitu irradiauat octauo calē darū Iulij cū sol in cancro erat.
 20 Inuenta igitur hoc loco membra Io, quae postea Isis uocata ē,
 collegit, ac se puluere mandauit. Locumq; pro sepulchro elegit
 tutissimum, nec facile peruium, hoc est insulam Abaton, quae in
 accessibilis interpretatur, quoniam in palude est iuxta Mem-
 phim, limosa, ac papyrus obsita. Paludem ipsam stygē, hoc est
 tristitiam nominant. Voluitq; neminem in eam insulam tra-
 cere nisi certis diebus. Si quis in ea palude perisset ei sacra cen-
 tum annis soluebantur, quod tetragisse uidetur. Virgilius, Centū
 errant annos. Cum uero post haec bos aegyptus iuxta hunc lo-
 cum apparuisset, existimant hunc osirim esse, et ut deum
 adorare ceperunt, mutatoq; nomine, Apim uocauerunt, qd lim-
 30 gna corum bouem significat. deinde dictus est serapis. Ouid.
 Et comes in pompa corniger apim erat. Idem. Nunquamq; satis
 quae sinus osiris. Tibullus. Te carit, atq; suū puber nurratur Os-
 irim, Barbara memphitem plangere docta bouem. Mart. Non
 illam mille castris uincebant, nec quae turba serapim amat.
 Ergo in sacris Isis imitatio est inuenti osiridis, quem a Tiphone
 fratre dilaniatum toto orbe quaesuisse narratur. Alij ideo
 haec sacra instituta existimant, quod Isis paruulum filij Osi-
 40 ridi patri su perstitem, nomine Horum, cum semel amisisset, si-
 mens, ne id filio cōtignisset, quod patri euenerat, in maximos fle-
 tus prorupit. Sed illo tandem inuento moerorem in lentiam cō-
 uertit. Hoc igitur imitari sacerdotes aegyptij, et de glabrato cor-
 pore pectora sua tondere, lamentariq; ueluti amissum filium,
 deinde quasi inuentum producere, et moerorem omnem in la-
 titiam uertere. Inue. Plangens populū aruit derisor Anubis.
 Erat aut Romae templum Isis iuxta campū martium. Idē,
 Si candida iusserit Iobit ad aegypti finem, calidāq; petitis a
 Merae potabit aquas, ut spargat in aedē isidis, antequam quae pro-
 xima surgit ouili. in hoc templo sacra ei. Deae quot die celebra-
 50 tes, deinde cum cantu redeunt, qd circa octauā diei horā fi-
 ri solebat. Mart. Nūntat octauā phariae sua turba inuenit. Et
 pilata redit iamq; subitq; cohors. Bos a graeco deducitur, qd ē
 βός, hoc ēτ ἀπό τοῦ βόσκω, qd est pascō. Cuius finis est
 βώσω. a quo detractioe s litera bos fieri scribit Aristar-
 chus. Hinc boarium forū Romae appellatū, q in eo boues uen-
 derentur. Et bubulcus, q uel bobus arat, uel boues fundi arato-
 rios pascat. A quo bubulatare uerbu. Pl. Deat me amare, et te
 60 bubulatare. Inuiciorū familiae bubulcū nominauerūt, q boues
 optime utebatur. et bosphorus a bouis meabili transitu, pp an-
 gustiam freti. Duo aut bosphori sunt. Alter iuxta Byzantium,
 qui bosporus

qui bosphorus thracicus dicitur. Alter in introitu meonidos palu-
dis de quo Ouid. Bosphorus, & tanais superat, scythiaq; pa-
ludes. Hic bosphorus cimerius appellatur, à cimerijs populis, q
frigidissimam eius partem involunt. unde quicunq; terras fri-
goribus occupatas habitant, Cimerij appellantur, quales fue-
runt inter baias, & cimas in ea regione, in qua conuallis satis
eminenti iugo arcuata est, quæ neq; matutino, neq; uersper-
tino tempore sole contingitur. & bæonia. à quo bæotij populi re-
gio Europæ, à boue, quæ cadmus Agenoris filius Thebarum cõ-
ditor inuoluit ante, q̄ urbem ædificaret. Ouid. Mœnia fac-
condas, bæoniaq; illa uocato. Eadem urbem Amphio muris or-
nauit, Bacchi & Herculis clarissimam patriam quæ tandem
Alexander magnus euerit, ciuesq; omnes sub corona uendidit.
Hæc urbs aliqñ a poëta draconigera nominatur, quia à Cad-
mo cum quinque uiris ex dracone ab ipso interfecto natis cõstru-
cta fuit. Dicitur aut hæc thebe, & thebe thebarum. Fuit et alia
urbs hoc nomine in ægypto, quæ Busiris Aegypti rex cõdidit.
Creæ heliopolin, hoc est solis urbem uocauerunt. Huius ambitum
centum quadraginta stadiorum fuisse scribit Herodotus, urbem
in signem publicam, priuatisq; ædificis, & ceterarum omnium
urbium felicitissimam. Vlynius tradit totam pensilem fuisse, sub-
ter quæ reges soliti erant maximos exercitus armatorum edu-
cere, nullo ex oppidanis id sentiente, & qd est mirabilius, me-
diam stumus inter se abbat. Centum portas habuisse eam tradunt.
Iunone. Atq; uenas Thebe centum iacet obruta portas. Ab hac the-
be Thebei dicuntur. A Thebe uero Bæotia Thebani. Sed The-
bei græcum est. Nam græci eam Thēbanos uocant Thebæos. Fuit
& alia Thebe (Homero teste) in Cilicia patria à dromaches,
quæ Hectoris uxor fuit. Ouid. Nec cruce re manus, q̄ cū The-
bana cruentum, Hectora Thessalico uidit ab axe trahi. Item
alia Thebe (est Plynio) in Lucania, quæ regio est inter Appuli-
am, & Calabriam, cuius populi Lucani dicuntur, siue qd eor-
um regio sita est ad partem luciferæ stellæ, siue qd loca ætheria
sint. & ob id luciferæ lucas, siue à Lucilio ducit, seu qd primo
in loco confederint. Item a boue græca uoce bootis, qd latine
dicere possumus bubulcus. Est autem cœlestis sydis, quod arcto-
phylax uocatur, & more bubulci se qui palustrum uidentur. Ouid.
Arctophylax formam terga sequentis habet. Neq; enim re-
cte sentit Arctus bootem non a palustri similitudine uocatum,
sed qd palustri instar arcti polium, quem boreum diamus, uer-
sari uidentur. Duo sunt cœli uertices, quos latini mō axes, mo-
do arctines, qd arcti eos rotari orbis uidentur, appellant. Græci
poli nunc uertere unus australis, siue antarcticus, hoc est
arcti oppositus, qui terræ obiectus à nobis cerni non potest.
Alter septentrionalis, siue arcticus, siue arcticus, siue boreus, q
nunquā occidēs semper conspicitur. Virg. Hic uertex nobis sem-
per sublimis, at illum sub pedibus Styx atra tenet, manesq; pro-
fundi. Nostri tamen temporibus Lusitaniam oceanum ingressi,
& ad sinistram nauigantes intantim processere, ut septentrio-
nalem arctum non cernant, uideant autem stellam eodē fere
semper loco sitā, quæ sibi ductum præhente, per plures nau-
gent dies. Ex quo coniecturam faciunt australem hunc polium
esse. Mira res, comperit a tate nostra, qd tot ante secula cerne-
re non potuerunt, & scire iam nos uideri antarcticam posse,
quod maiores nostri excellenti ingenio, ac doctrina uiri pror-
sus ignorarunt. Due etiā arcti sunt, quæ septentrionali polo-
nixæ uehūtur. Arcti circulo clausæ, et ita collocatæ, ut utraq;
resupinata alterius contigat caput, sed caput eius, quæ superior
est, ad caudam inferioris contendat. Altera maiorem ursam si-
ue elicem. Altera minorem ursam, siue græcorum lingua cy-
nosuram, hoc est canis caudam nominant. illam populi græ-
cæ notare soliti. Hanc sidonii aspicientes continue nauigant.

10

20

30

40

50

60

Ouid. esse duas arctos, quarum cynosura uocatur sidonius. Elicem
græca carina uocat, Elicem scribit Hesiodus calistona lycæonis
Arcadiæ regis filiam fuisse. Hanc studio uenationis inductā
relictō patre sese in syluis contulisse, factamq; uiam ex comiti-
bus Dianæ, à qua cum mirifice amaretur, quadam die solam
in syluis inuentam Iouem compressisse. Quod scianus cū ali-
quandiu celsisset, tandem iussam cum ceteris uirginibus lana-
ri, timore utri crimen detexisset. Quamobrem indignatā de-
am, in ursæ effigiem illam commutasse, quæ græce ἀρκτος
appellatur. In ea specie non multo post filium peperisse, quem
arada nominauit. à quo postea dicta est Arada Peloponnesi
regio. & Achæie pars undiq; à mari remota, initio drymo-
dis, mox pelagis appellata, à quibusdam etiam parrhasia, cū
parrhasie oppidum Arcadiæ sit. Parrhasio dictum panis de
monte Lycæi. ab hac arades populi, & arcadia mores. Alij
tradunt Iouem in Dianæ specie, cum remotam à ceterarum uir-
ginum consortio comperisset, cum ea concubuisse. Cuiq; Dia-
na usq; timore uentris eius rei causam scrutarentur, responsō ac-
cepto, quod id culpa eius euenerat, ira percutam, in eam quam
diximus effigiem illam commutasse, & dum forte in syluis (ut
mos est ferarum) uagaretur, Ab Aetolis captam ad Lycæonem
simul cum filio ductam fuisse, & regi dono datam. Vbi cum
patris moris, & legum ignara sese in Iouis Lycæi templum
coniecisset, moxq; eam filius esset subsecutus aradibus eos in-
terficere uolentibus, à Ioue exceptos, & in cœlo collocatos fuisse,
matremq; arcton, hoc est ursam, filium uero arctophylax,
hoc est ursæ custodem uocatum. Sunt etiam qui affirmant Iu-
nonem cum Iouis concubium cum Calistone intellexisset, accen-
sam ira, illam in ursam conuertisse, eandem mox Dianæ obuiā
factam à dea fuisse interfectam, deinde inter sydera collocatā.
Nonnulli Iouem ferunt, ueritum, ne iuno quod minata fuerat,
pellicem eo in loco deprehenderet, Calistonem in ursæ effigiem
commutatam ibi reliquisse, Iunonem dolo percepto hanc uenā-
ti Deæ ostendisse. à qua confectam fuisse sagitta, & à Ioue in-
ter sydera relata. Proptereaq; hoc sydus non occidit, qd The-
tis Iunonis nutrix ab ea rogata ē uia cum ceteris maris dijs,
ne factum ex pellice cœlesti signum in mare paterentur occide-
re. Ouid. Gurgite cœruleo sepiem prohibete triones, Syderaq;
in cœlum stupri mercede recepta, Dellite, ne puro tingatur in
æquore pellex. Cynosuram uero minorem ursam esse manife-
stum est. Hanc unam ex Iouis nutricibus, et nymphis idæis sic
isse tradunt inter cœretas uersari solitam, qui Iouis fuerunt nu-
trici. Nonnulli etiam elicem, & Cynosuram nymphas Iouis
nutrices dixere accepti beneficij gratia in cœlo à Ioue collocat-
as, & utranq; arcton nuncupatam, à nostris etiā septentrio-
nes. à græcis uero ἀρκτες hoc est carrus nominatas.
Var. Triones rusticorum uocabulo boues uocatos scribit, &
quasi quosdam terriones, hoc est arandæ terræ, ac colendæ ido-
neos, quod ergo antiqui græcorum ἀρκτες, hoc est plau-
strum dixere, nostri ueteres à bubus iunctis septentrio-
nes uocantur, à septem stellis, ex quibus quasi iuncti triones figurā-
tur. V el ideo magis hæ septem stellæ triones appellatæ, quoni-
am ita sitæ sunt, ut ternæ quæq; stellæ proximæ iter sese tri-
gonam, hoc est triquetram figuram constituent, quæ recentio-
res uocant triangulum. Quippe maiores nostri, cum ab im-
tatio rationem syderum scrutarentur, pro numero, ac si-
tu, positæq; stellarum uarias animalium, aliarumq; rerum
effigies figurabant. Quoniam ergo ex his septem stellis due
pariles uno in loco uiderentur, pro bubus eas accipere. Reliqs
uero quinque palustri figuram designarunt. itaque & proxi-
mum huic sydus bubulcum, hoc est bootem appellauerunt, qd mo-
re bubulci carrum sequitur. At qui ad formandam maioris ur-

se effigiem, non septem istas duntaxat, sed quinque & uiginti stellas quidam astrologi adnotarunt. in capite septem. in singulis auribus binas. in humero duas. in pectore unam. in pede priore claras duas. in summa cauda claram unam. inter scapulas unam. in crure posteriore duas. in extremo pedis duas. supra caudam tres. Arctophylacis nomen post Homeri tempora (ut opinor) inuentum. Nam ille & plaustrum, & arcton, et bootem nominat, Arctophylacis nuquam facit mentionem. Cynosuram constituunt, in humero stella una splendida. in pectore clara una. inter scapulas clara una. in ventre clara una. super cauda clarae tres. Sed harum trium quae infima est, polus appellatur, in quo totum orbem circūagi existimant. Aratus, Certior est cynosura tamen sulcatis aequor. Quippe breuis totam fido se cardine uertit. Minorem arcton etiā phoenicem uocant, quod Thales, qui de ratione astrorum diligentissime scripsit, & hanc primus nouit, uocauitque minorem arctō. Phoenix fuit, quae causa est, ut phoenices eā obseruent, quā ab suo inuentore acceperunt, & ex illius nomine uocarunt phoenicem, cum ij, qui peloponnesum incolunt, proprie duntaxat arctō utantur, quāuis sub minore certius nauigari compertum sit. Aratus, Hic Iouis alterius elice, cynosuraque fulgent, Dat grauis elice cursum maioribus astris. Phoenicis cynosura regit, sed candida tota. Sunt qui scribunt elicem nomen oppidi primo fuisse in Peloponneso, in quo natus sit Calisto, & ab eo hoc sydus elicen uocatum. Ab arctō arcturus dicitur, quod uersa cauda interpretatur, hoc est ἀρκτου οὐρά. Stella quaedam est arctophylacis, siue bootis, quem maioris uersae terga sectari supra diximus. Habet enim arctophylax in manu sinistra stellas quatuor, quae dicuntur nunquā occidere. in capite stellam unam. utroque humero singulas, sed clariorem quae in dextra, et sub ea alteram obscuram, & in cubito dextro claram unam. in zona unam longe ceteris lucidiore, in utriusque pedibus singulas. Quae in zona est arcturus appellatur. Oritur aut ueni tempore. De arctophylace huiusmodi etiā recitant fabellam. Cum Lycaon Calistonis pater Iouem hospiti suscipisset, tentandi nimis gratia arcadem Iouis, & Calistonis filium nepotem suū inter alias concisum carnis illi in conuiuio apposuisse, propter quod indignatum deum, delecta in terram mensa, donum fulmine incendisse, ipsum in lupi effigiem transmutasse, filio autem collectis, ac compositis membris uitam restituisse, & aetolo cuidam tradidisse educandum. Hunc cum adoleuisset, & uenator factus matrem aliquando, quae in uersam conuersa fuerat, insylvus esset conspicuus, studio conficiendi eam usque in Iouis Lycaei templum persecutum fuisse, quod in gredi arcadem lege capitale erat. itaque cum utriusque necare ex lege oporteret, misericordione (ut supra diximus) Iouis in caelum fuisse translatus. Ab arctō arctous deducitur, hoc est septentrionalis. & arcticus, et oppositum eius antarcticus. Itē a boue bucephalus dicitur, quia si bouis caput, equus Alexandri & urbs, de quibus supra diximus. item bupraestis. & buphthalmus. & buglossus herbae, de quibus similiter dictum est. item bumastus genus uuae grossioris, quod tunc ad similitudinem mammarū bouis, bouis enim graece bos dicitur, μάστος mamma sicut, a similitudine digitorum, Dactylus uocatur aliud uuae genus in longum porrectae, quod graece δάκτυλος digitus appellatur, & quae paruos acinos habent, sed mites, ac suauitate certantes dicuntur Leptorogēs. λιπρός enim subtilis a graecis dicitur ῥώξ acinus. item bucardia lapillus bubulo cordi similis, babylone tantum nascens, de quo supra disseruimus. & bouillae oppidum quasi bouis hille. & buberij ludi, quos ueteres a bobus, πεωρέξ appellauerunt, de quibus similiter dictum iam fuit. & buentes, qui graece βουκέντρως dicitur, hoc est taba-

nus a pungendis bobus. κέντρων enim pungere est, et bucentrum stimulus. Graeci enim βουκέντρων nominant. et eriboea uino, quasi lis bouis. Eris enim graece lis dicitur quia Isidem in bouem mutatam nimia indignatione persecuta est. & bucolicum carmen a custodia armentorum hoc est ἀρκτων βουκόλων, qui dicuntur armentarij, quod praecipua animalia apud rusticos sint boues. hoc autem carmen humile est, & rustica simplicitate gaudet, rusticaque in eo persona introducitur. Cuius originem quidam hanc referunt. Quo tempore Xerxes persarum rex graecā inuasit, cum omnes intra muros laterent, nec possent Dianae sacra persolui, puenisse ad mōtes Laconas rusticos, & in eius honorem hymnos cecinisse. unde natum bucolicum carmen posterior aetas elimauit. Alij Horrestem tradūt, cum Dianae fascelidis simulachrum ex scythia raptum aduheret, in Siciliam tempestate delatum fuisse, illic completo anno Dianae festum hymnis celebrasse nautis suis collectis, & pastorum multitudine conuocata. Sic eam consuetudinem apud rusticos postea permanisse. Sunt qui non Dianae, sed Apollini Nomo consecratum hoc carmen uelint, quo tempore Admeti regis pauid armenta. Nonnulli rustici numinibus a pastoribus dicitur, ut panī faunus, satyrusque. bucolicum etiā genus est panacis, haec herba est ferule similis, quae in ipso fine Arcadiae, & circa erymanthi fontes, et in Africa, et in Macedonia nascitur quinque cubitorum folijs. primo quaternis, mox senis in terram iacentibus, ampla magnitudine rotundis, in acumen uero oleagineis, semine in muscarij dependente, ut ferula. Excipitur succus in aso caule messis radi in Autumnio, qui opopanax appellatur. Herba haec ipso uomine omnium morborum remedia promittit. dicitur enim ἀρκτων πικρα ἀντίον, hoc est a sanando omnia, ideo inuentio eius dijs ascripta est. Vnum genus a sclepiō cognominatur, quoniam is Filiam Panaciam appellauit. haec emulsa serobē repleri uario genere frugum religio erat, ac terrae piamentum. Succum igitur quae ex Macedonia affertur bucolicum uocant, quod βουκόλον, hoc est armentarij hunc succum sponte erumpentem excipiunt. Alterum genus heracleon uocant, & ab Hercule tradunt inuentum. Alij origanum heracleoniam syluestre, quoniam est origano simile. Tertium panaces chironem cognominatur ab inuentore, folium lappato simile, flos aureus, radix parua. Quartum genus ab eodem chironem repertum centauro cognominatur. Chiron enim centaurus fuit, Saturni & philyrae filius Oceani filiae. Nam cum Saturnus Iouem filium quaeeret, in Thracia cum Philyra Oceani filia in equum uersus dicitur concubuisse, ex qua Chironem centaurum genuit, dimidio hominem reliqua parte equum, quae a matre Philyrides est dicitur. hic non modo centuros sed uniuersos suae aetatis homines bonitate, & iustitia superauit. Aratus, Hic erit ille pius Chironis stissimus omnes, iter nubigenas, et magni doctor Achillis. Na uigruit cum argonautis, quorum medicus fuit, medicinam, & herbarū uires inuenit. Medicinā Esculapius. Citharā Achilles. Astrologam Hercules ab eo didicerunt. Ad hunc cum aliquando Hercules diuertisset, ipseque sagittas illius, sanguine hydrae tinctas manibus contrectaret, & se cum miraretur, quomodo illis immania centaurorum corpora interfecisset, una emaniibus forte delapsa pedem uulneruit, propter quod doloris magnitudine prodiur extinctus. Sed post nouem dies misericordione deorum ad astra sublatus est, & sagittarij signum constituit. Ouidius, Nona dies aderat, cum tu iustissime Chiron, Bis septem stellis corpore iunctus eras. Quidam tamen sagittarium non Chironem sed Crocum esse dixerunt Euphenes musarum nutrias filium, hunc domicalium in monte Helicone habuisse, & cum musis cantu, ac cithara delectari solitum, sepe etiam

etiam studio uenationis exerceri, quapropter magnam laudē
 & laboris, & ingenij affectum. Hinc musas à Ioue petiisse,
 ut cum inter astra collocaret. itaque Iouem, ut omnia illius arti
 ficia in uno corpore referret, curuæ eius equina fecisse, quæ equo
 multum uenando usus fuisset, sagittas ei addidisse, ut aciem, ac
 celeritas indidat. Satyri autem in corpore fixisse, quæ non
 minus hoc musæ delectarentur, quæ Satyris liber. Figuratur ad
 oca sum spectans, & uelut mittere sagittas incipiens. Præcep
 t occidit. exoritur directus. habet in capite stellas duas. in arcu
 duas. in sagitta unam. in dextro cubito unam. in manu priori
 unam. in ventre unam. inter scapulas duas. in cauda unam.
 Præterea ante pedes coronam habet septem stellarum. Item
 bucula parua bos. Plinius, Eidem morbo buculæ iecur
 contrarium prodest. Idem, Mironem ageladis discipulum bu
 cula maxime nobilitauit celebratis uersibus laudata, quando
 alieno plerique ingenio magis, quæ suo laudantur. Extant nunc
 quoque de ea uersus ausonij poetæ. Bucula sum caelo genitoris
 facta Mironis, Nec puto me factam, sed puto me genitam. Bucula
 la uero cum gemino. cc. si significat paruam buccam. Bucula os è
 Cic. Et quicquid in buccam uenerit, ad te scribam. in quo no
 tendum est, quod os, & bucca, siue in plurali buccæ, non exte
 riorem partem, hoc est labia significant (ut uulgus existimat) sed
 interiorem. Quintil. Ore magis, quæ labris loquendum est. Est
 ergo bucca interior illa concanitas unde uox prodit, & qua cõ
 cipitur flatus. Iuue. Notæq; per oppida buccæ. Horat. Ut Iup
 piter ambas i flatus buccas. Ambas buccas iquit, hoc est utruq;
 latus oris. Plau. Nescio utrũ maiores buccæ, an mammæ fieret.
 Plyn. Intra oculos malæ homini tantum, quas prisci genas uo
 cature XII tabularum interdicto radi eas uentente, pudoris
 hæc sedes. Intra eas hilaritatem, risumq; indicantes buccæ. So
 nus ille, qui ex inflatione buccarum erumpit factio nomine
 Scelopos appellatur. Persius, Nec scelopos timidas intendis rum
 pte buccas. Bucula etiam pars cassidis est, per quæ mittitur
 spiritus. Iuuenas. Lorica et fracta de casside buccula pendens
 à bucca etiam Bucula fit, hoc est frustulum alicuius rei est ut ap
 tæ, quantum s. bucca commode capit. Cuius diminutuum est
 bucella. Augustus in epistola ad Tiberium. Ne iudeus quidẽ
 mi tiberi tam diligenter sabbatis ieiuniũ seruat, quæ ego hodie ser
 uauit, qui in balneo demum post horam primã noctis duas buc
 ceas manducati prius quæ ungi i caperem. Quidam Bucinam
 quoque à bucca deductum existimant instrumentum, quo si
 gnium datur in hostes ad pugnam. Ouid. Caua buccina sumi
 ner illi Torulis in latum. a cuius similitudine buccinum cõchæ
 genus, de quo supra differimus. & ideo per duplex cc scri
 bendum censent. Nos a bou potius, uoce deductum putamus,
 & per simplex c. scribi debere, quod ueluti boum quidam
 mugitus sit. Siquidem et græci βουκκισπιον buccinam no
 minant, & βουκκισπιον buccinatorem. Verum hæc nomi
 na illi à latinis (ut arbitror) quemadmodum pleraq; alia sum
 ptere. Nam buccinam ipsi proprie σαλπικτα nominant. Tri
 tonis inuentum fuisse buccinam tradunt. Hunc eni, cū conchã
 inuenisset, tulisse eam ad gigantes, & ibi sonitum quendam in
 auditum per concham misisse, quo audito ueritos hostes, nequa
 immanis fera ab aduersarijs adducta fuisset, primo fugæ sese
 dedisse, deinde uictos in hostium peruenisse potestate. Triton
 maris deus Neptuni, & Salaciae marinae deæ filius, quod pri
 mum in tritonide palude uisus fuerit. Est etiam fluminis triton
 in Libya defluens in paludem tritonidem, deinde in mare Li
 bycum. in hac palude insulam esse scribit Herodotus nomine
 Pbla, in qua signa extant aduentus Iasonis, quin ad eam tem
 pore Ogygi regis apparuisse Palladem uirginali ætate, ex cui
 us nomine & ipsa tritonida uocata est. Quapropter quosdã

minervam Neptuni, & tritonidos paludis filiam esse scripsis
 se, sed patrem dedignatam dedisse se Ioui, et à Ioue in filiam
 receptam, Rursusq; cum galeas, et scuta Aegyptijs inuenisset,
 ea postmodum ad græcos transtulisse, qui iuxta Tritonidẽ in
 colunt diem quem putant natalem minervæ, ludicris uirginũ
 inter se decertantium celebrant. Sic boere quoq; nõ ἀπὸ τοῦ
 βοῶν, quod est uoce, sed à boum mugitu deductum opinan
 tur. P. a. Clamore & sonitu colles resonantes bouunt. Var. Ex
 eunt citi, strepunt, bouunt. dicitur etiam boe boas. à quo boas
 genus piscis, qui ueluti mugitum quendam emittit, & reboo re
 boas. Virg. Reboant syluæq; & magnus olympus. Item à bo
 ue Bucerum pecus, quod de bobus dicitur. & buccinæ, hoc est
 boum armenta. Lucil. Lanigida pecudes, et equorum duellat
 proles, buccinæq; greges. Item bubulus à boue derivatur. et bo
 uillus. Plyn. Bouillæ carnis iure facile curatur. Idem, Stomachũ
 exulceratum lactis asinini, & bubuli potus reficit. Item à boue
 bubalus, syluestris bos, colore niger, quo nunc passim ducẽdo
 currui, & uehendis oneribus, ac etiam terræ arandæ utuntur.
 Apud ueteres non erat in usu. Ex Africa primum id animal al
 latum proditur. im peritum uulgo uros quoque bubalos uocat,
 à bouis quadam similitudine, excellenti & ui, et uelocitate ani
 mal. In Herania id sylua germaniæ nascitur, magnitudine pa
 rum infra elephantum, specie, & colore, et figura tauri. Neq;
 homini, neq; feræ, quæ conspexerit, parat. hos studiose fouet ca
 ptos interficiunt, relatis in publicum cornibus, quæ sint testimo
 nio. Magnam ferunt laudem qui plurimos interfecerint. A m
 plitudo cornuum, & figura, & species multum à nostrorum
 boum cornibus differunt. hæc studiose exquisita ab labris ar
 gento arcucludunt, atq; in amplissimis epulis pro poculis utũ
 tur. Item à boue bubona boum Dea, sicut mellonia mellis. &
 30 bauli, qui uicus est inter Baias, & missenum, ubi boues quon
 dam Herculis, dum iuxta Cumas hospitatus esset, stabulati esse
 dicuntur. Hinc boalia primum locus appellatus est, deinde ue
 tustate corrupto uocabulo bauli. Symmachus, corrupta boalia
 baulos nunc pat hæc ætas. Mart. Dum petit à baulis mater ce
 sellia baias, Occidit insani crimine mersa freti. Corne. Tacitus,
 Nero matrem elicit ad baias, ubi quinquarium celebrabat, ex
 cipitq; manu, & complexu, ducitq; baulos. Id uille nomen est
 inter missenum promontorium, & baiarum lacum, flexo ma
 40 ri abluatur. & Melibæus proprium nomen pastoris, quod cir
 ram boum habeat. & Melibæa litoralis urbis magnesiæ pro
 pinqua Thessaliæ. A quo fit adiectiuum melibæus, a, um.
 bupleuron quoq; à boue nominatum existimant, quod in spon
 te nascentium herbarum numero græci habent. caule cubita
 li folijs multis, longisq; capite anethi. Laudatũ in cibis ab Hip
 pocrate medico, & glaucone, & Nicandro. radix eius in uino
 urinae cendæ contra serpentes datur. Item buphonon alia her
 50 ba, quæ alij chameleontem, alij Ixiu uocant. Cuius duo ge
 nera. Candidior asperiora folia habet, serpitq; in terra echini
 modo spinas erigens. radice dulci. odore grauissimo. Quibus
 dam in locis uiscum gignit album. unde & Ixia, siue Ixiu
 uocatur. Nam græci ἰξίω uiscum nominant chameleon a
 foliorum uarietate appellatur. Mutat enim cum terra colores
 ad similitudinẽ chameleontis animalis, de quo alibi dicemus.
 huius succus occidit canes, suesq; in polenta addita aqua, & o
 leo. contrahit in se mures, ac necat, nisi protinus sorbeat aqua.
 Radicem eius quidã decoquunt in uino contra fluxiones, quas
 græci reumatismos uocant. Ex nigris aliqui marem dixerunt, cui
 flos purpureus esset, & foemnam, cui uiolaceus. Radices rici
 60 nos canum necant. Item inueniatur anginae modo. quare quidã
 buphonon eam nominant ἀπὸ τοῦ φόνος, quod est mors,
 & βόυς bos. Alij cynodon quia factore ricinos à canum

auribus expellit, *uov* enim *catnis*, *ō* *cor* olens dicitur. Item a boue bona, siue boa (utroque enim modo dicitur) serpentis genus, uel quod primo bubuli lactis succus alatur, uel quod instar bouis iurget. in tantam enim aliquando magnitudinem excreuit, ut diuo Claudio principe occise in uaticano solidus in aluo spectatus sit i fans. Hinc bona etiam siue boa morbi genus est, cum corpora papularum multitudine rubent ad similitudinem eorum qui boa serpente icti obiurgescunt. *i gno* ruit hoc festus Pompeius, qui boa scripsit esse crurum tumorem uia labore collectum. Plyn. Ebuli folia contrita, et ueteri uino imposita boam sanant, id est rubentes papulas. Papularum duo genera sunt, altera in qua per minimas pustulas cutis exasperatur, et rubet, leuiterque roditur, medium habet paxillo lenius, tarde serpit, idque uitium maxime rotundum incipit, eademque ratione in orbem procedit. Altera autem est, quae agriam, hoc est feram graeci appellant, in qua similiter quidem, sed magis cutis exasperatur, exulceraturque, ac uehementius erodit, et rubet. interdum etiam pilos remittit. Virg. Ardentes papulae, atque immundus olentia sudor membra sequebatur. Hinc papillae capitula mammarum uocata, quae papularum sint similes. Papi aut duorum flores dicuntur. Lucre. Vestem nec plumas uiuum, papiosque uolantis. Papius scitharum lingua Iupiter appellatur. Hoc genus morbi, quod boa a nobis dicitur, a graecis appellatur *ū* *spaiou* ab Hydro (ut quidam existimant) cuius ictus huiusmodi papulas excitat, cum tumore, hoc pulcherrimum in orbe terrarum genus anguui est in aqua uiuens, a qua nomen habet. Graeci. n. *ū* *spou* aquam uocant. unde hydrops. et hydropticus (de quibus supra diximus) et hydroia urna. et hydromeli aqua mulsae. et hydroportes, aquae potior. et hydrargyrum, pigmenti genus in uicem argenti uiui. aliquando dilatum fit duobus modis. uel aere mortariis, pistillisque trito minio ex aceto, uel patinis fictilibus imposito ferrea concha calice cooperto, argilla superilluta, deinde sub patinis accensio folibus continuo igni, atque ita calicis sudore deterso, qui fit argenteo colore, et aquae liquore. Hydra gyrooptime inauratur argentum. et hydrocele, herniae genus. Hernia dicitur cum pondere, aut ictu aliquo rupta tunica, quae ab inferioribus partibus intestina deducit. omentum, aut intestinum in scortum descendit. Scortum enim uocamus cutem testiculos ambientem, quod *ōxiu* graeci appellant. Id uitiuum a graecis enterocoele, siue epiplocele, hoc est interaneorum, siue omenti descensus dicitur. nostri communi nomine herniam uocant. Martia. Enterocelarum fertur podalirius hermes. Idem, In gēs iratis apparuit hernia sacris. Quod si intestinum usque ad inguen duntaxat eruperit, aut deieuerit, non enterocelen, sed bubonocelen uocamus. Quippe *βουβων* dicimus inguen. Hydrocele uero est quoties copia humoris in scorto collecta tumorem simul, ac dolorem facit. Ab hernia herniosi dicuntur, quod id uitiuum patiuntur, a graecis uocantur *κλιβου*. Idē ramiocosi quoque a nostris appellantur. Nam ramex hernia est, dicta autem hernia est a duritie pellis, quae fit post intestinorum descensum. Hernium enim durum dicimus et asperum. Virg. Hernia saxa. tractum est autem a sabinorum lingua, quod herniam saxum uocant. Hinc hernia dicitur sunt populi in Campania saxa incolentes, ut ana gnini. uerulani. alatrij. frusino nij. Quidam tamen hos a quodam Sabino ibi regnante hernicos appellatos uolunt. et Hydrua in sula una ex cycladibus ob aquarum abundantiam (ut Aristoteles scribit) Hydra foemina est hydri. poetae finxerunt hydram multorum capitum in Lerna palude fuisse, quorum aliquot excisis tondē continuo renascantur. quod monstrum, cum totam eam regionem deuastaret, tandem ab Hercule claua primo ictum, deinde pro-

pter pestiferum afflatum sagittis petiit, postremo cum sese solitis cauernis condidisset, lignorum congesta. strue igne consumptum est. Virgilius. Quinquaginta atris immanis hiatibus hydra. Seneca. Quid scena Lerna monstrum numero sum malū? nō igne demum uicit, et docuit mori? Hoc ideo factum quidam existimant quia cum Lerna palus frequenter siccaretur, ac denuo impleretur aquis, Hercules deprehendit uenas terrae iandio posse praeccludi, atque ideo postquam exhauserat eam, ignem adhibuit, et si qua unda prorumperet, obstruxit. Hinc monstrum hydræ nomen fabulae impositum, quoniam *ū* *spou* aquam significat. unde enhydri quoque deducitur, hoc est coluber in aqua uiuens. et hydrocephalea morbus capitis, ubi humor caeterum inflat, eaque intumescit, et prementi digito cadit. Nam cephalaea acutus, ac pestifer morbus est. Cuius notae sunt horror calidus, neruorum resolutio. oculorum caligo. mentis alienatio. uonitus. suppressio uocis sanguinis e naribus cursus, sic ut corpus frigescat, anima deficere uideatur. et hydroapaton Lapatii genus, quod in aqua nascitur. Lapatum herba est uulgo nota, plura eius genera, syluestre quod alij oxalidem appellant. satiuo proximum, folijs aquosis, colore betae candida, et dice minima. Nostri rumicem. alij Lapatum cantherinum nominant. Item oxylapaton satiuo similius, et acutiora habent folia, ac rubiora. Item hypopalaton maius satiuo, candidiusque, ac spissius. Postremo bulapaton hoc est Lapatii bouinum, quod radice tantum altitudine ab hoc differens est. Hydri quoque hydruntis urbs est in litore Adriaticae maris inter Leucas, et brundisium. Distans a Leucas centum quinquaginta, a brundisio quadraginta stadia. Plato Hydrum acutissimam sophistram scribit fuisse. Cuius mos erat cauillari, et quae stiones ita proponere, ut uno soluto dubio multa uenascerentur. Ego inde datum huic fabulae locum existimo, quod anguuium genus, sub quo hydra continetur, omnium fertilissimum sit, et nisi incendijs semina exurerentur, non esset fecunditati eorum resistere. Lerne argui, et Mycenae agri locus est, a Lerno rege (ut quidam putant) cognominatus, supra quem fuit argos oppidum. a quo graeci argui dicti. et argolis sinus ad scyllen tractu quinquaginta millium passuum. Et argolicae ductae. et Argolica regio, sicut a megra Megarida. et argolicae argui. A Lerne fit Lerneus, unde Palus Lerneae. Argos in singulari neutro genere dicitur, et in plurali argi masculino, et argis aliquando aduerbialiter usurpatur. Est et in Thessalia, quod pelagicum uocat Homerus, et in acarnania Argos Amphiloichium. Nam quod in Achaia est Hippium dicitur. ab hoc Argea loca. Romanae appellabantur, quod in ijs se pulsi essent quidam arguorum illustres uiri. Item Argeos appellabant scirpeae effigies, quae pueri uirgines uestales singulis annis iacebantur in Tyberim. Argileum uero ab Argo dictum, quod is eouenerit, ibique sepulchrum sit. Virgilius, Et laeum docet hospitis Argi, quamuis aliqui ab Argilla potius deductum uelint, quod id genus Cretae ibi est. Erat autem Argileum locus in urbe prope palatium, ubi tabernae opificum erant, praesertimque bibliopolarum. a quo Argiletanae dicebantur. Martialis, Argiletanas manus habitare tabernas. Argilla Cretae est, quae figuli utuntur. Inuenalis, Argillam, atque rotam citius properate. Sunt tamen, qui morbum hunc papularum rubentium iactō Boam appellari existimant, quod bubulo fimo soleat curari. Bua uero potio est puerorum infantium. Cato, Cum abum, ac potionem pappas, et buas docent, et matrem mammam, et patrem Tatam. Item a boue buceras, hoc est faeno graecum, quoniam semen corniculorum bubulorum simile habet. et lappa boaria uulgo nota, cuius radix e uino pota, articulis myrsice prodest, et boia torquis damnatorum, quod qua si iugum in boue sit. Nam nūmella non

mella non torquis est (ut nonnulli sentiunt) sed uinculi genus lignum ad discutendos noxios paratum, quo & collū, et pedes immittuntur. Plautus, Qui aduersum stimulos. laminas, eruasq; compedesq; neruos. cathenas. catenas. numellas. pedes. botas. Et butyrum, quod interpretatur Bouis Caseus, quia plurimum fit ē bubulo lacte. Laudatissimus est barbarorum gentium abus, & qui diuites a plebe discernit. Pinguius fit ex ouibus, fit & ex caprino. Sed hyeme calefacto lacte, & strate diuitaxat ex presso, crebro iactatu in longis uasis, angusto foramine spiritum accipientibus, sub ipso ore aliās praeligato. Ad dicitur paulum aquae, ut accescat. Quod est maxime coactum in summo fluit, id exemplum addito sale oxygala appellant. Reliqua decoquunt in ollis, ubi quod super natat butyrum est, natura oleosum, quod pluribus compositionibus misceatur inueteratam. Natura eius astringere. mollire. replere. purgare. Oxygala fit & alio modo acido lacte addito in recens, quod dum accescit, stomacho utilissimum ē. Oxygala autem dicitur quasi acetosum lac. Nam gala graecae lac uocatur. ὄξος, acetum a quo oxybaphum, acetabulum dicitur. & oxymel, potionis genus, quod ex mellis heminis decem aeti ueteris heminis quiq; salis marini pond. rhybrae quadrante. aquae marinae, sextarū quinque, pariter coctus fieri solebat decies defervescente coryna. & oxyhalme aliud genus potionis, quod ex sale, & aceto recenti fieri a ueteribus solebat, aduersus seipetores, & oris, ac gutturis desiderij. & oxyporopole, qui abos uendunt aceto confectos. Plyn. in eos usus & oxyporopole seruant, addito dulci acementū aeti temperantes. & oxyfacaron potionis genus ex sacaro, & aceto oxymelli simile. Nihil enim aliud est sacaron, quam mel in arundinibus collectum gummiū modo candidum, ac fragile. Mittebat hoc quondam Arabia, et in dia, usq; eius tantum in medicina erat. Nunc passim etiā reperitur, non medicinae tantum, sed cibus omnis generis expetunt, ita ut locum proverbio dederit, nullum cibi genus sacaron non condiri. ὄξυ etiam aliquando acutum significat. Vnde oxia a graecis dicitur acutus acetus. & oxychaeron acutus iunctus, de quo diximus. Item celer. a quo oxypora, remedia dicuntur praesentanea, hoc est celeriter inuatiua. Plynus de Iunipero. Misceatur & antidotis oxyporis. Ex lacte casei fiunt non modo bubulo, sed etiam equino, hos hippocren uocant. Reantes stomacho utiles sunt. Vterque aluum sistunt, corpusq; minuunt, passillis casei in uino austero decoctis, rursusq; in patina tostis cum melle tormina sedantur, saprum id uocant, quasi putridum. graeci enim σαπρὸν uocant turpe. Casei ferre ad metē similitudinem fiunt, ideoq; metē lactis saepe uocatur. Martialis, Fert ille ceris cana cum suis mella, metamq; lactis sassinatē de sylua. Caseus nō fit ex animalibus, quae utriq; dentata sunt, quia lac eorum non coit. Cameli lac suauissimū existimatur ad unam mensurā lactis tribus aquae additis. Lac primum post partum in omnibus animalibus in pumias modum coit, colostrum id uocatur, ideo infantibus nutritis non matris lac exhibere conuenit, quia matris exitiosum est. hi sunt enim infantes, qui colostrati appellantur, densato lacte in casei speciem. Lac humanum maxime omnium alit, mox caprinū, propter quod poetae Iouem ita nutritum finxere, dulcissimum post humanum est camelinum. stomacho accommodatissimum caprinum, quoniam fronde magis, quam herba uescuntur, Probatissimū, quod in ungue haeret, nec defluit. Innocentius decoctum praecipue cum calculis marinis, alius maxime soluitur bubulo. Quidam asininum bibendo podagra, chira grae ue prorsus liberati fuisse leguntur. Est & una species lactis, quae uocant schiston, quasi diuisum ἀπὸ τοῦ χιζῆς, quod diuidere est. Facto caseo serum decoquitur ad tertias partes, dein

de refrigeratur. Sic discedit serum a lacte, & lac ipsum schiston appellatur. serum aqua lactis est ad multos utilis morbos. Virgilius, Pafce sero pingui. Significat etiam extremam diei partem, de quo supra diximus. Serus uero adiectiuum modo tardum significat. Plautus, Quid tam sera aduenis. Modo pro graui accipitur. Virgilius, Seraq; terrifica ceanerunt omnia uates. Sallustius, Serum bellum in angustiis futurum. Ab hoc fit sero aduerbium, quod aliquando significat post tempus opportunum. Cicero, Cum accusator Milonis identidem interrogatus praestaret, quo tempore Clodius esset occisus, urbane respondit, sero, quasi post id tempus, quo debuisset occidi. Proprie tamen sero idem est, quod tarde. Seneca, Sero nos illo referat senectus, Nemo ad id sero uenit, unde nunquam, cum semel uenit potuit reuerti. Hinc fit serotinus, ut hora serotina tempus serotinum. poma serotina. Bubuli serum ante omnia orthopnoicas prodest addito nasturtio. Orthopnoica dicuntur, qui eam anhelitus difficultatem habent, ut nisi recta ceruice stent, spirare non possint. Est enim circa fauces malū, quod apud graecos aliud, atq; aliud nomen habet, prout se magis, minusq; intendit. omne tamen in spirandi difficultate consistit. Sed difficultas haec, dum modica est, neque ex toto strangulat. δύσπνοια hoc est dyspnoea dicitur. cum uehementior est, & spirare aeger sine sono, & anhelatione non potest ἀσπνοια, hoc est asthma uocatur. Cum accessit id quoque, ut spirare non possit nisi recta ceruice spiritus trahatur ὀπὸσπνοια, hoc est orthopnoea appellatur. Ab his Dyspnoica asthma. & orthopnoica dicti, ὀπὸσπνοια enim rectum graeci dicunt πνοια spiro. A latinis uero uno uocabulo suspiriosi elegantissime appellantur. Quādo uero difficultas spirandi a pulmone procedit nō ἀσπνοια, sed ἀσπνοια μορια, hoc est non asthma, sed peripneumonia est. Eius morbi haec est conditio. Pulmo totus afficitur. nunc casum eius subsequitur tussis, bilem, uel pus trahens praecordiorum, totiusq; pectoris grauitas. spiritus difficultas. magna febres. continua uigilia. cibi fastidium. tabes. Qui hūc morbum patiuntur, peripneumonia appellantur. Plynus, Mellis quidē natura talis est, ut putrescere corpora non sinat, fauibus tonsillis. anginae, omnibusq; oris desiderij utilissimum, arescentiq; in febris lingue iam uero peripneumoniae, pleureticae; de coctum. Pleuretici dicuntur, qui pleuresim patiuntur, hoc est lateris morbum. πλευρὸν enim graeci lacus appellant. morbus est lateris acutus, cui febris, & tussis accedit, et per hanc excreatur si tollerabilis morbus est, pituita, si grauis sanguis. interdum etiam siccata tussis est, quae nihil emollitur, idq; primo uitio grauius. Secundo tolerabilius est. Tenuissimum lac camelis est, mox equabus. A sine uero usque adeo crassum, ut coaguli uice coantur. Conferre etiam candori mulierum in cute existimatur, propter quod Popea Neronis coniux quingentis as p omnia loca se cum foetas asinas traxisse legitur, & balnearum etiam solito totum corpus illo lacte macerasse, extendi quoq; eo modo cutem existimans. bubulum lac ad faciendum caseum fertilius est, quam caprinum, cum ex eadem mensura pene duplum fiat. Caseus a coacto lacte uocatus est (ut Varro testatur) inter caseos laus olim fuit gabalico. Gabaliū populi sunt finitimi Narbonae Provinciae in sine aluerniae. Auximati ex umbria, & ex musto Thusciae, Liguriaeq; confinio. Lunensi qui & magnitudine conspicuus erat, cum ad singula nullia modo premeretur. Martialis, Caseus hetrusca signatus imagine lunae, Praestabit pueris prandia mille iuis. Post hunc uestino. idem, Si sine carne uoles ientacula sumere frugi, Haec tibi uestino de grege massa uenit. V estni populi Italiae erant inter mauricanos, sabinosq;. Deinde crustumino. crustuminum oppidum fuit iuxta ueios. a quo crustumini appellati. & cru

sumina tribus. & crustumina pira, ex parte rubentia, hi omnes ex ouillo, aut bubulo lacte erant, sed non minor gratia caprino, immo si in urbem ad summum stetit, omnibus præferendo idem, nec quæcunq; forum, nec sumum caseus omnem, sed uelabrensem qui bibit, ille sapit. Trans maria uero bythinus in gloria erat inesse pabulis salem, etiam ubi non deur, ex eo maxime intelligitur, quod omnis caseus, si inueterascit salis habet saporem. Constat autem caseum omnem in musto uaporem reuerti si aceto & thymo maceratus fuerit. Tradunt Zoroastem in desertis solo caseo uixisse annis uiginti, ita temperato, ut uetustatem non sentiret. item a boue bouinari deducitur quod est conuitari, & quasi in aliquem mugire, unde boui natores appellati, quos nunc derisores dicimus, & bouinatio conuitium. Item ab eodem bubona Dea bouum, quemadmodum pomona pomorum, & mellona mellis, itemcut quidam existimant) bubo à bouis quodam mugitu, quem non uocati causa, sed genuis potius reddit, siuebris auis, & maxime abominata. Virgilius, ignauis bubo dirum mortalibus omne. Ab hoc nonnulli butonem quoque dictum existimant, quod in ijs locis, quæ intrauerit, uiri omnis est, quemadmodum bubo, ex acipitrum genere hæc auis. Græci à numero testium triorchon uocant *τρεις* enim apud eos testiculus appellatur. Sunt etiam qui putent *βούβορα* à græcis, hoc est bubona à boue appellari, quod significat ingen ob tumorem scilicet, qui in igne facile nasci solet. Ab hoc fit bubonocæle, quod est genus agritudinis, de quo supra diximus. Solebant etiam ueteres magnis, & amplis rebus bu particulam præponere, à magnitudine scilicet bouis. Hinc *βυπάδας* magnos pueros. *βυπόδας* magnos pedes. *βυπνάμα* magnam famem dixere. *μυός* enim à græcis fames appellatur. & *βυμάστις* magna mamma. *μυσός* enim græce mamma dicitur. Est uitem *βυμάστις* uine genus, quæ mammatum modo iunet, sicut *δακτύλιος*, quia ad digiti similitudinem longis porrigitur acinis. & *λεπτοροξ*, exiguo, habens acinos alioquin *μυρα* sua uitate prædulcis *μυρός* græce tenuis, ac *gracalis* dicitur. *βυξ* acinus, & *βυξο* rana terrestris nimis magnitudinis. Virgilius, inuentusq; auis *βυξο*. & *βυκένταυρος*, nauis magna uenatorum, dicitur quasi magnus centaurus. bouem, & aratrum tradunt brigem Atheniensem inuenisse, alij Triptoleum. Taurus similiter à græco deducitur. Græci enim *ταύρος* taurum nominant, & est cæleste signum. ideo enim in cælum translatus fuisse taurus existimatur, quod europam in Cretam insulam transiit in columen. Europa Agnoris filia fuit, cuius pulchritudine captus iupiter Mercurio iussit, ut armenta omnia ex Phœnicum montibus in litus compelleret, quod ijs sciebat europam oblectari solere. ipse uero in candidum taurum transformatus se se armentis immisit. Cuius pulchritudine simul, ac mansuetudine oblectata uirgo, primo manibus eum tractare cepit, deinde dorso insedit. ille paulatim undas in gressus. Postquæ territam uirginem, & dorso, ac cornibus nuxam sensit, manurato cursu transiit in insulam Cretam, ubi pristina forma resumpta cum uirgine concubuit, quæ prægnans facta Minorem. Rhadamanthum. & Sarpedonem peperit. Minos, et Rhadamanthus, quia uiri iustitia, ac seueritate insignes fuerunt, finguntur à poetis nocentium apud inferos explorare peccata. Virgilius. Quæstitor Minos urnam mouet idem. Cnosius hæc Rhadamanthus habet. Sarpedon rex Lyæ fuit, & troianus aduersus græcos tulit auxilium. Homerus hunc iouis filium non ex Europa, sed ex Laodonia Bellophontis filia contra aliorum opinionem fuisse commemorat. Sunt qui scribant iouem hunc Taurum à Neptuno fratre habuisse, cui in figura Tauri sensus esset humanus. Eum à Ioue Sidonem mis-

sum ut Europam Agnoris filiam ad se portaret. Venisse igitur Sidonem per pelagus, ubiq; Europam inter æquales suas ludentem in templo Esculapij conspexisse, et repentino arrepta dorso suo collocatam uexisse ad iouem insulam Cretam. Erat isthenes uero tradit hunc esse Taurum, qui cum Pasiphæa concubuit. iupiter honori Europæ hoc tribuit, ut tertia pars orbis terrarum eius nomine deinceps uocaretur. Tauri uero, quo uicta in Cretam fuerat, effigies in cælo constituerent. itaque eius prima inter astra apparet, ut tauri. Reliquum corpus obscurum uideatur. Spectat autem ad exortum solis, cuius oris effigiem, quæ continent stellæ hyades appellantur. Sydus uehemens, & terra, mariq; turbidum, quod xiiij Calendarij maij occidit. Dicitur autem sunt hyades, quod cum hyas earum frater à Leæna interfectus uenando fuisset, diuurno lactu, lacrymisq; contabuerunt. itaque ob tam eximiam pietatem, et in nomine fratris, quem tantopere dilexerant, uocari hyades meruerunt, & in cælum à Ioue transferri, cum Atlantis, et Acthæe filia essent, quæ fuit Oceani, & Tethyos filia, propter quod & Atlantides appellantur. hæc septem dicuntur fuisse, Ambrosia. Eudora. Pasithoe. Coronis. Plexaura. Pitho. Tythe. Pherecydes hæc liberi patris nutrices fuisse scribit, quæ dodonides nymphæ uocantur, à Dodona ciuitate Epeiri, quæ nemus habet propinquum Ioui sacrum, quernæum tonum, et glandibus semper abundans. Virgilius, Et uictam Dodona negaret. Hæc cū à Lycorgo captiuitatem timentes fugerent Thebas, iouem ne aliquid à iunone paterentur, in cælum translatis, inter sidera collocasse tradunt. Ouidius, At simul induant obscura crepuscula noctem, Pars hyadum toto de grege nulla latet, Orant tauri septem radiantia flammis, Nauita quas hyades graius ab imbre uocat. Pars Bacchum nutrisse putat, pars credit esse Tethyos hæc neptes, oceaniq; senis. Alij hyades à *ἄρδ τῶν ὕδων* dictas existimant, quod est plueret. Nam & orientes, & occidentes temperantes, ac pluuias cient. V eteres Romani ob linguæ græcæ imperitiā similitudine nominis decepti, quod græci *ὕδωρ* sues uocant, siculas nominauerunt. Quamuis Aulus Gellius non à *ἄρδ τῶν ὕδων* dictas, à nostris siculas putat, sed quemadmodum illi *ὕδωρ* dicunt, nos primo Symnum, deinde per y græcæ, et o latine literæ cognationem somnum. Sic quod ab illis hyades, à nostris primo Syades, deinde siculas appellatas. Fuit autem hoc sydus uulgo Pariliacum appellatum, quoniam xi. calen. Maij urbis Romæ natalis est. tunc enim parilia celebrantur, quod xi. calendarum maij Romulus urbem condidit. quæ diem festum præcipue habuerit. Dicitur autem parilia sunt, uel à Pale Dea pascuorum, quasi Parilia, quæ ei tum sacra fiebant, uel quod pro partu pecoris sacrificabatur, uel quod is dies, quoniam in eo serenitas reddebatur lucem parere uideretur. Habet autem taurus in cornibus singulas stellas, sed in sinistro clariorem. in utriusq; oculis singulas in fronte media unam, & quibus locis cornua nascuntur singulas stellas quæ septem hyadas constituunt. & si nonnulli quas nouissimo loco posuimus stellas negauerunt esse, & quinq; in totum hyadas esse uoluerunt. Præterea inter scapulas tres stellas habet, quarum nouissima cæteris clarior est. in pectore unam. in utroque genu singulas, & supra unguam duas. in palcariibus duas. in collo unam in uentre splendidam unam. in nare unam, quæ omnes decem, & octo stellarum numerum complet. præter pnyadas. VII quæ sunt inter finitionem huius corporis, & arietis caudam, quas quidem astrologi tauri caudæ appellauerunt. De ijs à nobis iam dictum superius fuit. A tauris fit adiectiuum taurinus. unde taurinum glutinum dicitur, quod est oium præstantissimum, fitq; ex auribus mutorum, & genitalibus, nec quicquid efficitur prodest ambustis, sed facillime ad h-

terator quibus nis pellibus iueteratis, calciamenisq; decoctis. Gluten, & glutinum latini dicunt, quod graeca collam. unde sunt duo uerba glutino, & conglutino, hoc est coniungo. ferummo item Fel taurinum, quod in aere, pellibusq; colore aureo tingendis praecipuum est. item taurinus sanguis, qui omnium celerrime coit, atq; durefcit, ideoq; pestifer est, praesertim potu. Themistocles ab ingrata patria exul factus, et a Xerxe princeps exeratus aduersus Athenienses magno cu honore creatus, cum uideret patriae suae ingentis cladis periculum imminere, hausto tauri sanguine seipsum interemit, ne aut regi de se merito infidelis esset, non pugnando uiriliter, aut patriae suae hostis atq; oppugnator uideretur. item a tauro fit minor taurus, qui Pasiphae filius fuit, media parte homo, media taurus. Pasiphae ut supra diximus, a Tauro, quem deperibat, Dae dali arte inuicta hunc genuit, cui fabulae datum locum existimant, qd absente Minoe, Pasiphae cum scriba eius, qui Taurus uocabatur, rem haberet, foetumq; ex eo conceperit. Et tandem geminos peperit, quorum ex Minoe genitum formae similitudine apparebat, de altero cum certa fides non esset utriusq; parentis, misto nomine appellandum censuere. Hunc Labyrintho a Minoe clausum fuisse finxerunt poetae. Eius effigie inter signa militaria usi sunt Romani, quia non minus occultaducum consilia esse debent, quam fuit domus eius Labyrinthus. item a tauro tauromeniu mons Siciliae multis bobus abundans. & supra eum urbs eiusdem nominis. a quo tauromini-tanus ager, & tauromini-tani ciues, & tauromini-tani muli, qui in eius urbis litore optime capiuntur. item toruus, hoc est aspectu seuerus, terribilis. a taurorum acerbitate. a quo toruitas. acerbitas. & rusticitas quaedam naturae. Plynius. Extat M. A. grippae, qui uir rusticitati quam delitijs propior fuit, oratio magnificata de tabulis omnibus, signisq; publicandis, quod fieri satius fuisset, quam in uillarum exilia pelli. Veruntamen eadem illa toruitas duas Aiacis, & ueneris mercata est. a cytaenis XIII. millia pondo. item torue, & torua aduerbia. Virgilius. Talibus Aeneas ardentem, & torua uentem leuabat ductis. Trux quoq; quasi taurux dictum existimant, hoc est ferox crudelis. a quo trucatus, crudelitas & truatiter, crudeliter & truculentus & truculentia, quae & truculentitas dicta est, & truculente aduerbium. Et comparatiua, superlatiuaq; eorum, truculentior. truculentissimus. truculentus. truculentissime. & trucidatio uerbum, quod significat crudeliter neco. a quo trucidator. trucidatrix. trucidatio. et obrucido uerbum, hoc est auide trucidatio. a toruus fit proteruus, hoc est petulans. procaz. haec enim tria multam similitudinis habent, et libidinem quandam, atq; iniuriam declarant tam in factis, quam in dictis, de procaz diximus supra, quod ita a procaz, hoc est postendo dicitur, sicut petulans a petendo. proteruam, petulantemq; eodem loco de inhonesta famina apud Ciceronem legitur. Si uidua libere proterua. petulanter diues, effuisse libidinosa, meretricio more uiuere. Hinc si quis ambulans per impotentiam mentis obuium cubito feriat, aut cum contumelia sibi credere cogit, proteruum nunc dicimus. Hinc a Virgilio Hedi petulci a petendo dicuntur, quod in alia loca penetrando iniuriam faciunt. a proteruo proteruia fit, hoc est petulantia. et proterue. ac proteruiter aduerbia, hoc est petulanter. & proteruio uerbum, quod est lasciuio, imobedio, petulanter ago, de quibus rursus inferius dicemus. Proteruia etiam sacrificium apud ueteres fuit, in quo mos erat, ut siquid ex epulis superfuisset, igne consumeretur. Hinc est iocus ille Catonis. Nam cum Albidius quidam bona sua comedisset, & nouissime donum, quae ei reliqua erat, incendio perdidisset, proteruiam eum fecisse dicebat. Quod n. comesse non potuerat, id combussisse. Item a tauro

tauram uacantem sterilem dici existimant, hac de causa, quod haec non magis pariant, quam tauri. Taurus ueteres graeca italos uocaberunt. unde italia a principio dicta est. erat. n. tuc haec provincia armentosissima. Dicta etiam hesperia est. ab hespero stella occidentali, quod ortus subiecta sit. item oenotria uel a bonitate uini, quod in italia nascitur, nam graeci oinos uinum dicunt, uel ab Oenotrio rege sabinorum in ea regnante. Qui dam tamen italiam ab italo rege Siculorum uocatam uolunt. Hunc enim uenisse quondam in eam partem, in qua regnabat Turnus, eamq; a suo nomine Italiam appellasse. haec & Ausonia aliquando uocatur ab Ausonio Vlyssis filio, siue qd eam omnem partem, quae ad tyrrhenum uersa est, inuoluerent opici, qui ausones, siue ausonij nominabantur. Dicitur autem nunc Italia, quicquid inter adriaticum, et thursum mare ab alpiibus in Siciliam usq; crurus modo protenditur. Nam prius rubiconem amnem pro termino habuit. inde enim ad alpers non Italia, sed Cisalpina Gallia dicebatur. Italia omnium provincia ru. & totius orbis pulcherrima est. meritoq; principatum obtinet. uictrix populorum. rectorix parentisq; mundi altera uir. foemina. diuabus. multibus. seruitijs. artium praesstantia. ingeniorum claritate. situ. temperie. ac salubritate caeli. facili cunctarum gentium accessu. litoribus portuosiss. benigno uentorum flatu. aquaru copia. nemoru salubritate. montiu iugis. feroru animaliu innocentia, soli fertilitate. pabuli ubertate. frugibus. uino. olea. uellere. lino. uestibus. iuuencis. equis. metallis. argenti. aeri. ferri. plumbi. aluminis. melle. pomis. omnibus deniq; rebus quibus carere uita non debeat, nulli cedens. Federico feretrio illustri duce insignis, quem merito, quibuscumq; corporis, ingenij. animi dotibus. et reru domo, forisq; gestaru gloria. cum quouis ueteru principu liceat comparare. Ab Italia italicus. et italicus, et italice aduerbium deducuntur. Ab hesperia hesperius. Ab ausonia auson. et ausonius. ab oenotria oenotrius. Vir. oenotrii coluerunt, et hac maxime tempestate tauri et, et taurilia ludi erant in honorem deorum inferorum facti, qui hac de causa instituti sunt. Regnante Tarquino superbo cum magna inuidisset pestilentia in mulieres grauidas, existimantes Romani eam factam ex carne taurorum diuini populo uendita, prohibuerunt ne amplius uenderetur, & ob hoc ludos dijs inferis instituerunt, quos & boalia, & bupetios aliquando uocatos inuenimus, sed proprie hi ludi sunt bouum gratia celebrati. Solitaria uero immolatio erat hostiarum trium. Tauri. Arietis. Verris, de quibus supra diximus. Itē tauri scabraei terrestres sunt rano similes, de quibus supra diximus. item taurij Thraciae populi Sarmatis finitimi, quorum regio taurica dicitur & ipsi etiam taurica immanes moribus, immanemq; famam habentes, quod soleant pro uictimis aduenas credere. Iphigeniae, et Horesis aduentu maxime memorati. Iphigenia Agamemnonis. et Clytemnestrae filia fuit. haec dum Agamemnon in Aulide regione Boeotiae, ubi classem in portu habebat. Ceruam Dianae ignarus occidisset, & ob id irata Dea uetos abstulisset, eeq; graecis ransum Agamemnonio sanguine Deam esse placandam, ipestrata astu Vlyssis a matre Clytemnestra sub uelamine facti cum Achille matrimonij, imolari parabatur, sed miseratione numinis superposita, ac Deae oblata pro ea cerua, in Tauricam regionem uentis deportata est. ubi a Thoante rege sacris eiusdem Deae praefecta fuit, quae humano sanguine fieri solebant. interiecto deinde tempore cum Horesis Iphigeniae frater maclata matre Clytemnestra, et aegystho Patruale adultero ob uindictam patris exul factus, ac regno pulsus esset, & ob raptam sibi a Pyrho Hermionem coniugem in insaniam uersus, ductus est a Pyrlade socio Strophij filio in Tauricam regionem liberandus ad aram Dianae. Ouid. A fuit insano iuuenis Phocensis horesis.

Verum cum gentes illae eum cepissent, quod aduenas pro hostijs immolare ei deae solebant, Ab iphigenia sorore cognitus, liberatus est. Quae non multo post occiso Thoante cum fratre aufugit ablato se cum simulachro Dianae in sica lignorum abscondito, propter quod eam Faeclidē uocauerunt. Tandemque uenerunt in Italiam, et in Aricia urbe Romae propinqua sinus lachrum locauerunt aedificato Deae insigni templo, quod sylua arcandae, cui lacus instar pelagi fluctuans adiacet, ad quam maxima populorum multitudo, religionis gratia confluere solebat. Unde mendici, ut a subsidia a populo postulant in Aricino cliuo se debant, per quem ad templum conscendebatur. Martia de V acerra paupere, qui cum supellectile sua ex urbe abibat. Tu non recenti pallidus magis buxo. irus tuorum temporum se quebaris mi gratie cliuum crederes ariacum. cliui ariacum inquit, hoc est multitudinem pentorum in cliuo ariano morari solitam. Aricia ab Archilo siculo condita fuit, et ita nominata ab Aricia Atticae regionis puella, quam amauit Hippolytus, propterea quod Hippolytus ea loca cum Diana habitauit, translatus ab ea in eam regionem, et in uirum acceptus. Ab aricia ariacum dicitur. iphigenia apud Tauricos pro dea habitata fuit (teste Herodoto) Item taurus mons est qui ab indico mari exurgens uaste satis attollitur. Dein dextro latere ad septentrionem, sinistro ad Meridiem uersus it in occidentem relictus, et perpetuo iugo, magnarumque gentium, qua dorsum agit, terminus, sed pro gentium, ac linguarum uarietate diuersa habet nomina, mons ei oppositus Auiritaurus dicitur ubi in excelssissimam sublimitatem confurgit. Caucausus appellatur, quemadmodum inferius latius differemus. Sunt etiam qui a boue bubinare uerbum tractum existimant, quod est menstruo mulierum sanguine inquinare. A quo fit compositum imbubinare. Lucil. Haec inquit imbubinat. at contra te imbulbitat. Nam imbulbitare est pueri stercore foedare, tractum a fino, quod βιλβιτωρ nominant graeci. Butubatta ueteres usurparunt, pro eo quod nugatorium est, et nullius ualoris. DICTAEO. Cretensis fuit, Saturni, atque Opus filius, et eodem partu cum Iuno ne genitus, qui ne a Saturno occideretur, quod cum Titano fratre pactus fuerat, se omnem prolem masculam interempit, missus est ab Opit in montem et cretens populis traditus educandus. siue (ut quidam uolunt) Creti regi cretensium. Hinc in Cnoso urbe illum seruasse, ubi Matris est templum, a qua fit adiectiuum gnosius. qui a cretis nutritum affirmant, addit in antrum montis idae ab eis delatum, et ne forte uagus deflentis audiretur, cymbala illos, et tympana, et clypeos, atque alia arma pulsasse, ad quorum sonitum conuenisse apes, et in fantis ori mella instillasse, cuius beneficij gratia Iouem postea coeli imperium adeptum indulgisse apibus, ut sine cotu generarent. Curetes sacerdotes fuerunt cybeles, qui primo Italiam habitauere, dicti ἀπό τῆς κρητῆς, hoc est a tensura capilli, quod deonisi erant siue ab eorum principe cyro, siue a core, hoc est puella, quoniam instar puellarum prolixis uestibus utebantur. idem corybantes dicuntur, et caberi. et idae. et Telchines. et dactyli, filij fuerunt Minerae, et Solis, uel (sicut alij uolunt) Saturni, et Aliopes. Nonnulli dicunt ministros Heccates fuisse, et ante diluuium in Samothraciam insula magna fuisse, in qua sub cybele cerimonias et ritus factorum didicerit, et inde cum ipsa dea in Phrygiam uenere, et confedere in monte Phrygiae idae. Postea in cretam nauigarunt, et occupato monte, hunc quoque idam a nomine montis Phrygiae uocauerit, iuxta quem lacus est quem garygeron uocant. unde Scamander et Simois flumina maiora fama, quam natura defluunt. Gargyra uero cacumen idae montis appellant, et oppidum sub eo

dem monte, ac tota misia. idalius autem mons est in cypro, quondam ueneri sacer in quo breue oppidum fuisse memoratur. Unde uenus idalia dicitur. hi saltationes et choreas primi instituerunt uarijs coloribus se pingentes, fueruntque (ut multi putant) numero nouem. interiecto deinde tempore emulsis testibus curati sunt. Quidam uolunt corybantes a galea dictos, quae graece νόψος dicitur, quod galero quodam capitis testibus insaniendo luderent. Diodorus corybantium scribit Iasonis, et Cybeles filium fuisse, ac simul cum Dardano sacra matris deum in Phrygia deuoluisse, eosque qui in sacrificijs eius Deae incubere uoluerunt, de suo nomine appellasse. Alij corybantes uocatos existimant, quod inter saltandum capita iactarent, hoc enim νόψοτες dicitur a graecis. Homic. Betarmonas uocat. Graeci νόψοτῆρῶν eos dicunt, qui ad similitudinem leporum oculis patentibus dormiunt, quod etiam quidam nostris corybantē dixerunt. Strabo autē eos scribit νόψοτῆρῶν a graecis dici, qui capita saltando iactant, et numine afflati, quasi furijs agitantur. caberi a cabero mote uocati sunt. Alijs placet ionē nymphis alendum datum Amaltheae, et Melissa, quemadmodum superius ostendimus. Sunt etiam qui non in idam, sed in dictaem montem a matre transmissum, et ibi nutritum uelint. Quod sensisse uidetur Columella. Nec sane rusticum dignum est piscari fuerit ne mulier pulcherrima specie Melissa, quam Iupiter in Apem conuertit, an ut poeta Homerus dixit, crabronibus et sole genitas apes, quas nymphe educauerunt, mox dictae specu iouis exstitisse nutritas, easque pabula munere dei sortitas, quibus ipsae paruulum alinum educauerant, et Virgilius. Dictae coeli regem pauere sub antro. Curetes etiam populi fuerunt Aetolis uicini. item alij curetes in dalmania. Lucretius. Quos alit adriaco tellus circūflua ponto. illic bellaci confisus gente curetum. Adultus iupiter bellum ob captos parentes, cum Titano gessit, ac eos liberauit. Mox patrem regno ex pulit, quia eum comperit uitae suae insidiari. Hinc gesto cum gigantibus bello, usque superatis, ac montibus subiectis, totoque orbe subactis cum fratribus partitus est imperium, Plutoni inferorum, Neptuno maris principatu dato, coeli imperio sibi reseruato. Dicitur est autem Iupiter quasi iuuenis pater. Quippe physici Iouem dicunt aetherem esse, nulla autem res sic fouet omnia, quam admodum calor. item Iouis dies pater appellatus est. i. diei, et lucis pater. et ueiouis. et uediouis, de quibus supra diximus. et iouis se compositum ex ioue et iuste. Diste una est ex quatuor praecipuis urbibus Cretae icarō dictaeus ponitur pro cretens. creta insula est in medio ponto altero latere ad austrum, altero ad septentrionem uersa inter ortum, occasumque porrigitur, centum urbium clara fama, propter quod hecatompolis a graecis appellatur. Virg. creta iouis magni medio iacet insula ponto. Mons idaeus, ubi et gentis amabula nostra, centum urbes habitant magnas, uberrima regna. cretae nomen inditum putant a creta nymphe Hesperidis filia. Alij a creto rege curetum. Nonnulli acriam primo uocatum tradunt. Postea curetum, et a temperie caeli μακροπύρρον hoc est beatam insulam Latitudine nunquam quinquaginta millia passuum excedit. circuitu circiter sexcenta stadiaque se in creticum pelagus, ab ea ita nuncupatum. Creticos etiam aliquando pro iudicantibus, siue arguentibus accipiunt ἀπό τῶν κρητῶν delibero iudicio. Iuuenalis. critice pelluces. et media dies creticus uocant iudicarios, in quibus scilicet de aegritudinis ratione ferri iudicium potest. Eleganter a nostris decretorius dicitur. Decretorium etiam dicimus quicquid constitutum, ac firmatum est ad aliquid arguendum, iudicandum uel. Quam nec immerito quidam, quamquam in dicendo mediocres, tamen altercandi praestantia meruerunt nomen patronorum. At quidam li-

tigationibus suis illum modo ambitiosum declamandi sūdo-
 rem praestitisse contenti, cum turba laudantium deservunt sub-
 sellis, pugnamq; illam decretoriam imperitis, ac saepe pul-
 latae turbae relinquunt. Plyn. Circa uergilias quidem plueri
 innumissimum uiti, & oleae, quonia tunc coitus est eorum, hoc
 est illud quadriduum oleae decretorium. idem. Res summa uir-
 tutum agitur decretorio uinis sydere illo, quod caniculam appel-
 lamus. idem. item aquila exoritur uesperis decretorio die storē
 tibus oleis. item a creta cretensis deditur, & foeminino tan-
 tum genere cresta luue. Nec Stenobaea nuntius quam cresta ex
 canduit. Stenobaea proprium nomen est mulieris. Haec Praeti
 regis Ephyræ uxor fuit, filij Abantis. in cuius regia cum esset
 Bellorophonos Glaua regis Ephyræ filius ab hoc, de quo loq-
 mar. Praeto regno spoliatus forma, ac moribus conspicuus, Ste-
 nobaea, quae ab Homero Antea uocatur, amore eius murum in
 in modum exarsit. Cumq; eum promisso etiam coniugis re-
 gno trahere in desiderium suū nō potuisset, merita ne se apud
 regem criminaretur, Prima Bellorophonem marito accusauit,
 quasi uim sibi inferre uoluisset. At rex illum ad Hecuriem Ly-
 corum regem Stenobaea patrem cum literis misit, quibus nū-
 tiabat uim filiae inferre uoluisse. Hic ut clam muriam ulasce-
 reur, diuersis eum periculis obiecit, quae semper forti, atq; in-
 uicto animo superauit. Postremo aduersus Amalones regnū
 suū instantes eum cum exercitu misit, quas cum bello supe-
 ratas, intra suos fines sese recipere coegisset, Hecuriem uirtutem
 eius admiratus, non modo iniuriā, de qua ulasceda aliquan-
 do cogitauerat, ei condonauit, sed etiam alteram filiam Steno-
 baea sororem cum parte regni illi dedit uxorem. Quae re co-
 gnita Stenobaea sibi mortem consciauit. Alij nō criminatum ab
 Antea, siue Stenobaea, sed ne precibus eius aliquando flecte-
 retur, sua sponte profugisse dixerunt. Quidam etiam Belloro-
 phonem scripsere ab Hecurie regem Chimære obiectum fuisse,
 tunc Lyciorū a gyro: flamma uastanti quas uoluptates in coe-
 lum uolare contenderet, neq; longe iam abesse despiciendo ter-
 ras timore permotum deadiisse, ubiq; perisse, e quom uero sub-
 uolasse. & inter sydera a Ioue constitutum esse. Sunt qui a
 Creta in sula Cretam quoq; tenacioris terrae genus deriuatum
 existiment, sed hoc falsum est. A crescendo enim creta dicitur,
 quoniam proprietates eius est ut in macerando crescat, quod in
 primis creta umbricæ accidit, quam uocant saxum, haec pon-
 dere em solebat maiorum nostrorum temporibus, cum caetera
 mensura emerentur, nec nisi poliendis uestibus adhibebatur,
 duntaxat candidis coloribus. n. erat inimica. Erant & amo-
 lia cretae duo genera, candidum unum, & alterum ad pur-
 purissimum inclinans, utriusq; uestibus aptum, et colorem earum
 quodam nitore exhilarans, hac et medici aduersus uarios mor-
 bos uariantur. Laudatur & creta thessalica. item quae argenta-
 ria appellatur, nitorem argenteum reddens. Est postremo uilis-
 sima creta quam circumducere ad uictoriae notam, pedesq; ue-
 nalium trans mare aduectorum notare mos erat. Plyn Hoc
 est insigne uenalitij gregibus, obprobriumq; insolentis fortu-
 nae, quos adeo potiri rerum uidimus, ut praetoria quoq; orna-
 menta decerni a Senatu iubente Agrippina Claudij Caesaris
 uiderimus libertis, tantumq; non cum Laureatis fasibus remit-
 ti illo unde cretatis pedibus aduenissent luue. Nuper in hanc
 urbem pedibus qui uenerat albis. Quidam in hoc dedecoris
 genere pro creta gypso utebantur, praesertimq; in graecia tym-
 pario. Ouid. Nec tu siquis erit capitis mercede redemptus, De-
 spice gypsat nomen inane pedis. Sunt etiam qui lutum uene-
 tum inter cretarum genera connumerant, abolēdis ē ueste ma-
 culis utilissimum, et pustulis, ac uimis corpore tollendis. Mar-
 tia. Refina, ueneto nec referare luto. A creta cretaū dicitur,

quod ex creta est & cretatum creta infectum. Sicut a gypso
 gypseum, quod ex gypso est. & gypsatum, gypso infectum,
 uel gypso tectum. Gypsum res nota est, multis in locis e lapide
 cognitur. Alibi e terra foditur, ut in Cypro. in Syria coquit
 fimo bubulo, ut celerius uratur, gypso madido statim utendū
 est, quoniam celerime coit, ac sicatur, tamen rursus tundi, &
 in farinam resolui potest. V sus gypsi in albarijs, sigillis aedifi-
 corum, & coronis gratissimus. C. Proculium Augusti Caesa-
 ris familiarem constat in maximo stomachi dolore gypso po-
 to sibi moriē consciauisse. interdū gypsum pro signo, siue statua
 ponitur, quoniam ex gypso fiebant luue. Quāquā plena oīa
 gypso chryssippi inuenias. **ACCEPTIT FIDEM** Meruit
 credi, quia nostris id oculis conspeximus. Diximus superius,
 quid sit fidē dare. Fides proprie est dictorū, et conuentorū con-
 stantia, et ueritas dicta qd fiat, qd dictum est. Ter. Sed ijs quas
 semper in te intellexi sitas fide, et taciturnitate. Hinc dare fidē
 dicimus aliquid sancte promittere. Virg. Accipe daq; fidem.
 Aliqñ tamē fides pro credulitate ponitur. Vñ bone fidei posses-
 sor dicitur (ut supra diximus) qui ignoraui re, quā emt. Alie-
 nam esse, aut putauit eū qui uēdidit, uis uendēdi habere, ut pu-
 ta procuratorē, aut tutorē esse. item Bonae fidei homo uocatur,
 cui res tuto creditur, uel qui rem sibi creditā fideliter seruat.
 Suet. Augustus populo promissum congruū reposcenti bonae
 se fidei esse rēdit. Hinc habere fidem, credere est. et accipere
 fidem, est credi, ut hoc loco. Accipit fabula prisca fidem, hoc est
 creditā est. Ab hoc fit fido uerbum, qd est fidem habeo, credo,
 spem pono. Cuius contrariū est diffido, hoc est credulitatem de-
 pono, siue despero. Seneca. nec secundis rebus nimis fidēdum,
 nec aduersis diffidendū est. Hinc fit fidentia, hoc est audacia,
 & temeritas. item fiducia, qd similiter audaciā significat ferē
 in bonis rebus, quāuis aliqñ in malam partem accipitur. sed
 perraro. Virg. cernis, quae rutilos habeat fiducia rerū. i. teme-
 ritas. item a fido confido, quod significat audeo. Capiturq; in
 terdum in bonam partem. Vir. Et afflicti melius confidere re-
 bus. interdum in malam. Cicero. Qui fortis est, idem fidens,
 quoniam confidens mala consuetudine loquentium in uitio po-
 nitur. Vir. Nam quis te iuueniam confidentissime nostras iussit
 adire domos? confidentissime inquit, hoc est impudentissime,
 & maxime temerarie. Vnde confidentia, pro temeritate ponit-
 tur. Terē. O' ingentem confidentiam. Confidēter simili modo,
 aliqñ in bonā partē accipitur pro cōstanter. Plau. Quae nō de-
 liget decet audacē esse cōfidēter. Aliqñ in malā pro temerarie.
 Acaus. Qui in puellae domū tam confidenter irrupit. qñq; in
 confido pro credo accipitur. Cic. Quonia probatā rationē offi-
 cij mei uobis esse cōfido. itē a fido fidus, quē qdam a fideli ita
 distinguunt, ut fidum amicum dicimus, fidelem feruum, uel fi-
 dum in maioribus. Fidelem in minoribus negotijs. Virgilius.
 Fidumq; uehebat Orontem. Teren. Seni fidelis dum sum. Ve-
 runtamen saepissime haec duo pro eodem accipiuntur. Sed fidus
 a fido fit. Fidelis a fide. A' fidus fit infidus, cui non est fiden-
 dum. Luuius. infida regni societatis. A' fidelis uero fit fideli-
 tas. infidelis. et infidelitas. Item a fido fit perfidus, hoc est uio-
 lator fidei. ideoq; mediam syllabam correptam habet. A' quo
 perfidia fidei uolatio. Et saepenumero pro uino, & in pro-
 bitate accipitur. Fides etiam aliquando genus atharae est ita
 dicta, quod tantum inter se chordae eius quantum inter homi-
 nes fides concordet. item chordae ipsae fides dicuntur. Ab hoc
 fit diminutiuum fiducula pro parua athara, siue pro chorda.
 Nam chorda graecum est, & fidem significat. Cordum uero
 sine aspiratione uocatur faxum, quod aut uino secatur. & cor-
 da, frumenta, quae sero maturesunt, sicut seordes agni, qui
 post debitum tempus oriuntur, de quibus alibi diximus. item

fiduciam in plurali tantum instrumentum est torquēdi, dicta, uel ab extorquēda fide, ac ueritate. uel a neuuis finibus, uinculisq; quibus eo modo torquendi homines alligabantur. Fidelity, sanium uas ad plurimos usus. Plau. Mulsi conglalem ple nam faciam tibi fideliā. NE MIRETVR. Non miretur. Ne aliquando prohibendi aduerbium est. Vir. Tu ne cæde malis, sed contra audentior ito. Aliquando est coniuñctio adiunctiua. Martia. Lex hæc armibus data est iocosis, Ne possint, nisi pruriant, iuuare. Nonnunquam rationalis, & pro ergo accipitur. Virgilius. Me ne in cæpto desistere uictam. interdum causalis. idē. Ne recipi portis, aut duci in moenia possit. Quandoq; copulatiua. Teren. Non eam ne nunc quidē cū acer for ulro. Plerumq; dubitatiua. Virgil. Qui teneant, nam inculta uident, homines ne, ferat ne. Reperitur etiam confirmatiua. Teren. Nunc ne denuum istuc uerbum incidit? Virgilius. Tanta ne me tenuit uiuendi nate uoluptas, ut pro me hostili paterer succedere dextra? item diminutiua habet significationem. Sallu. Qui ppe secunda res sapientium animos fatigant, ne illi corruptis moribus uictoria temperarent. item interrogandi aduerbium est. Teren. Ego ne? Tu ergo. Quando uero næ cum diphthongo scribitur, græca dictio est, & pro utiq; ac profecto accipitur. Teren. Faciunt næ intelligendo, ut nihil intelligant. idem. Næ illa illum haud nouit. A ne aduerbio negandi composita fiunt neq; nec. nequā cum eius derivatiuis. nolo. neuolo. nego. nefas. nemo, nullus. nunquam. nusquam. nihilum. ne gligo. De quibus, eorumq; derivatiuis partim diximus, partim inferius dicemus. item nequaquam, quod negandi aduerbium est. Nequicquam, qd significat frustra. nequo, quod modo accipitur pro non eo. Modo pro non possum. Nā qui re posse est. a quo ueteres quentiam pro eo, quod est ens, siue entia dixere, & nequunt, pro nequeunt. & neutquam, quod non est omnino negatiuum, sed aliquid assensionis habet, quasi non ualde. Teren. Nam de re ducenda, id uero neutquam honestum esse arbitror. & neutiq; pro nequaquam. & necubi, pro ne alicubi. Semper. n. duplex uerbum postulat. ut uolo necubi mihi obuiam fias. & neuter, de quo diximus. A quo fit neutrale. quod neutrius partis & negotium, quasi non otium. Cic. Et si negotijs familiaribus impediti, hoc est operibus. Poniturq; pro labore. idem. Dij nec habent negotium ipsi, nec alteri exhibent. A quo negotari dicimus, negotijs exerceri. item exercere mercaturam. unde negotiosus, plenus negotijs. negotiatio, ipsa exercitatio. & negotiatores, qui in aliorum negotijs se exercent. Labeo. Negotiatores serui uidentur, qui præpositi sunt negotijs exercendi causa, ueluti qui ad emendum, aut ad locandum, et conducendum præpositi sunt. Cubicularij autem uel obsonatores non uidentur negotiationis appellatione contineri. & ne frendes arictes, quia dentibus fremere non possunt. & nedum, quod significat non solum. Sed duobus tantum modis usurpatur. Vno cum utranq; sententiā eodem claudimus uerbo. ut funderem pro te sanguinē, nedum pecuniam. Altero, cum suum utriq; sententiā uerbum accomodamus. Ut funderem pro te sanguinem, nedum tibi pecuniam crederem. item negatiue sic. Non funderem pro te obolum, nedum pro te sanguinem non funderem. ueteres necim pro nec eum dixere. & necunquam pro necunquam quenquam.

QUICQUID FAMA CANIT DONAT ARENA TIBI. Quicquid fabulæ finxerit, quæ non modo a ueritate, sed etiam a forma ueritatis remotæ sunt, tu in amphitheatro fieri potuisse ostendis. CANIT. Prædicat, diuulgat. Canere proprie est uoce modulari. & cantare, quod eius frequentatiuum est. Hinc canere poeta dicitur, quoniam uersus rhythmicæ ratione compositi sunt. & cantando pronuntia-

vi consueuerunt. Virgilius. Arma, uirumq; cano. in quo tamē animaduertendum est, ne pronuntiatio nimis in canticum dissoluta sit, ne uel plasmate, ut a plerisq; sit efformata. De quo genere optime Caius Cæsar adhuc prætextatus dixisse fertur. Si cantas male cantas, si legis cantas. Quoniam uero & laudare ueteres et uaticinari uersibus solebant, factum est ut aliquando canere pro laudare usurpentur. Virgilius. Regemq; canebant. Aliquando pro diuinare. idem ipsa canas oro. Quandoq; etiam canere pro prædicare accipitur, & cum quodam, ut exaudiri possit, canore proferre. Virgilius de fama. Hæc nam multiplici populos sermone replebat. Caudens & pariter facta, atq; infecta canebat. sic Martialis hoc loco. Quicquid fama canit, donat arena tibi. A cano fit canino, hoc est ad aliqd cano. cuius frequentatiuum est accento. A quo accentus, qui a græcis profodia dicitur. Quidam animam uerborum, alij uocem syllabæ esse definiunt. Tres autem sunt accētus. Grauis, acutus. et circumflexus. quos ueteres nunc moderamenta. nunc accentuiculas nunc uoculationes appellabant. Item ocano. et oacento. & oacētus. Est autem oacnere, siue oacnere conuiniū facere, & quasi contra canere, quod hoc cum canore quodā fieri consuevit, ut procul possit audiri. Item sucano, quod est submissa uoce cano. a quo suacento. & suacētus. & suacētor. Sūt qui cantorem. oacntorem. et suacntorem ita disingunt, ut cantores sint, qui maxime eleuant, atq; a uocem uocem. Suacntores, qui minimum. Oacntores, qui inter utriq; mediū tenent, quæ uarietas mirabilem seruata musica ratione concinnam reddūt. Item a cano concano. a quo frequentatiuum concanto. & concētus, quod est diuersarum modulatio uocum. Concantare, conuenire est, ut cū multis diuersis uocibus unus efficitur sonus. Ab hoc fit aliud uerbum concanno concinnas, quod est apte cōpono, & quasi conuenire facio. Plau. Aucaeps quando concanna uit aream, escas effudit. Ci. Cum ijs cum quibus cōcannabatur uerbis discrepare. Hinc concannus dicitur compositus, ut concanna oratio, hoc est compta, & apte composita. & concanne aduerbium compta. ornate. cōposita. Quidam concanno et concannum a canno deductum uolunt. Cinnū uero a canno. Erat autem annus potionis genus ex multis liquoribus compositum. A canno etiam recanno fit, quod est uersus canno. et ar cananno ar cancanto. in canno. Celli creditū hoc est a plerisq; ischiadica cū maxime doleant, nam si modulis leuibus tibicen in canno, multū dolores. inter canno, inter aliquid agendū canno. Percanno, cantando perseuero. Pro canno cantā do profero. Præ canno, præ dico. præ diuino. interdum etiam antecanno. Vnde præcentio dicitur modulatio illa uocum quæ ante initium cantus fieri solet, quasi præludium. Cel. Ea ibi præcentratione tranquilla, & uenerabili quadam quasi militaris musicæ disciplina uis, & impens militum cohibeatur. Quæ propter & exordium. siue initium. siue principium. siue proloquium. siue anteloquium quidam præludium, alij præcentrationem uocauerunt ad similitudinē græcorum, qui id proœmum nominant, propterea quod & præcantis est. Nam sicut Citharædi pauca illa quæ ante, quam legitimum certamen incohent, emerendi fauoris gratia canunt, proœmum cognominant. Sic oratores ea, quæ priusquam causam exordiantur, ad conciliandos iudicium animos præloquuntur, eadem appellatione signantur. Sunt tamen qui proœmum iatro appellatum uelint, quod græci δῖμωρ uicā nominant, quod proœmū ante rei ingressum ponatur. idēq; cū aspiratione putant esse scribēdū. A quo fit proœmari uerbum, quod est exordiri. A præcanno etiam præcentor, qui canēdo præcedit, sicut præfultor, q saltantiū choreā ducit. et præco, q iussu magistratus populum uocat, aut aliquid obseruandum iubet, aut gesta diuulgat, aut aliquid publicæ, uel privatæ uic

ditioni proponit, aut ferias, dies uel festos indicit, aut supplicationes pronuntiat, quāuis horum curiones quoque uocatos inuenimus. Hic accensus quoque praeco dicebatur, de quo supra differuimus. A quo praeconium, uox ipsa praeconis. Et quoniam a praecone res gestae etiam pronuntiantur solent, ac palam omnibus fieri, ideo praeconium aliquando pro fama, et gloria usurpatur. et praecones laudum nostrarum dicimus, qui res a nobis gestas laudando diuulgant. Vt tunc tubis, uel cornu. Sed hoc quondam proprium erat classicorum. Hi enim iussu magistratum ex arca, et arcum uiros tuba populum, siue alios magistratus, et Senatum, et comitia uocabant, dicti a calido, hoc est uocando, siue a clangore, hoc est sono tubarum, quibus utuntur. unde et tuba ipse classica dicuntur. classici etiam dicti sunt non omnium classicum, sed primae tantum classis homines qui ceterum millia aeris, amplius uel centi erant. infra classem autem appellabantur ceterarum omnium classicum, qui nullo re summa aeris censebantur. Quippe urbs in quinque classes a Seruio Tullio diuisa fuerat, qui primus censum instituit, rem tanto imperio saluberrimam, ex quo belli, pacisque munia non uirum ut ante, sed pro habitu pecuniarum fierent. Tum classes, centuriasque, et hunc ordinem ex censu descripsit. Ex his qui centum millium aeris, uel maiorem censum haberent, octuaginta fecit centurias, quadragenas seniorum, ac iuniorum. Prima classis omnes appellati seniores ad urbis custodiam, ut praesto essent iuuenes ut foris bella gererent. Arma iis imperata, galea, clypeus, ocreae, lorica, omnia ex aere. haec ut tegumenta corporis essent. Praeterea tela in hostem, hastaeque et gladius. Addit hinc dua fabrum centuria, quae sine armis stipendia facerent, datum munus, ut machinas in bello ferrent. Secunda classis usque ad quinque, et septuaginta millium censum instituta, et ex iis senioribus, iunioribusque uiginti conscriptae centuriae, arma imperata, scutum pro clypeo, et praeter lorica omnia eadem. Tertiae classis in quinquaginta millium censum esse uoluit, totidem centuriae, et eodem discrimine aetatum factae, nec de armis quicquam mutatum, ocreae tantum ademptae. in quarta classe census quinque, et uigintimillium, totidem centuriae factae arma mutata, nihil praeter hastam, et uerutum datum. Quinta classis aucta centuriae triginta factae, fundas, lapidesque missiles iis secum gerebant. in his accensi. cornucines, tibicinesque in tres centurias distributi. Undecim millibus haec classis censebatur. Haec minor census reliquam multitudinem habuit. inde una centuria facta est immixtae uulitiae. Hi proletarii, et capiteensi appellati. Proletarii, qui supra mille quincenta aeris in censum deferbant. Capiteensi, quibus census erat non amplior trecentorum septuaginta quinque. illis nomen impositum a munere, officioque prolis adenda, quod cum re familiaria parua munus possent remp. iuuare, sobolis tamen gignendae copia ciuitatem frequentarent. li uero capiteensi appellati, quod ob tenuitatem rei familiaris non aere, sed capitibus censerentur. Proletariarum tamen ordo honestior aliquanto et re, et nomine, quam capiteensiarum fuit. Nam et asperis reip. temporibus, cum iuuentutis inopia esset in militiam tumultuariam legebantur, armaque iis sumptu publico praebantur. Capiteensor uero primus C. Marius bello Iugurthino scripsisse traditur. Sallustius, ipse interea milites scribere non more maiorum, nec ex classibus, sed ut libido cuiusque erat. Capiteensor plerisque id factum ab inopia bonorum, alij per ambitionem consilij memorabant, quod ab eo genere celebratus, auctusque erat, et homini potentiam quaerenti egentissimus quisque opportunissimus. Sic pedestri exercitu ornato, distributoque Seruius Tullius ex primoribus ciuitatis duodecim equitum centurias scripsit. Ad equos emendos dena millia aeris ex

publico data. et quibus equos alerent, uidiuae attributae, quae bina millia aeris in annos singulos penderent. Hinc equitum quoque interdum classes dicuntur. Virgilius. Sao me danais e classibus unum. idem. Classibus hic locus. Et classes clypeatas antiqui dixerunt quos nunc exercitus uocamus. Classis uero proactam extractum exercitum. item classici testes uocabantur, qui si grandis testamentis adhibebantur. Classis etiam collectio nauium dicta ἀπὸ τῶν κλάων, hoc est a lignis. unde et calones appellati, qui ligna militibus portant. Aliquando tamen pro una nauis ponitur classis. Virgilius. Et lyca ductorem classis orontem. A classe classarius deducitur, quod significat assiduum, diligentem. quia omnium classicum ciues semper parati erant ad omnem reip. necessitatem. Propter quod ab asse dando etiam assidui dicebantur. Apuleius. Et laudum eius classarius, atque assiduus praeco. At qui priuatum quoscunque in iudicium uocabant iussu magistratum, quae uilissimorum hominum officium erat, dicebantur liburni, quae fere est liburnia essent, quae regio est inter Dalmatas, atque illyricos, in qua sunt Salona urbs insignis. Iuuenia. primus clamat te Liburno Currite, iam sedit, raptim properabit abolla. Martialis. Procul horridus liburnus, et querulus cliens. Liburnum uero neutro genere genus est nauis uelocissimum a liburnis primo inuentum. Ad cuius similitudinem uehiculum quoque constructum fuit, quo romani principes uehi solebant. Iuuenia. Diues et ingenti curret super ora liburno. De nauigio. Horibus liburnis super alta nauium amica propugnacula. Haec et liburnicae appellantur. Suetonius. Vtrobique parte liburnicarum demersa, simulque eius, qua uehebatur suis armamentis, et gubernaculo distracto. Quidam etiam liburnas feminino genere dixere. Liburni etiam uiatores appellati a uia, quod saepe ex agris homines iussu magistratum uocaret, fre quensque eorum uia esset ab agris ad urbem. Egregij principis, mox uile hominum genus, de quibus sic Plinius scribit. Ciannato uiator attulit dictaturam aranti, et quidem nudo, oreque adhuc pulueris pleno, cui uiator uela corpus inquit, ut proferam Senatus populique Romani mandata. Tales tum etiam uiatores erant, quibus id ipsum nomen inditum est, subinde ex agris Senatum, ducesque acer sentibus. At nunc eadem illa uincti pedes, damnatae manus, inscripti uultus exercent, Apparitores autem, et statores erant, qui magistratum semper aderant ad iussa capebenda, et interdum tabellariarum officio fungebantur. Lictores a legendo dicti, qui praetores, et consules praecedebant cum fascibus uirgarum. Item a cano (si uerum credimus) canis latrabile animal. Sicut enim tuba et cornu, quod si gnum canendo dent, canere dicuntur, sic quia et noctu canis in custodia, et in uenando si gnum uoce dat, dicitur canis. De cuius deriuatiuis abunde superius diximus. Praeterea a cano carmen, quasi canimen appellatum. Dicitur autem carmen quicquid pedibus continetur. unde Virgilius uersum unum carmen uocauit. Et rem carmine signo. Aeneas haec de danais uictoribus arma. et duos similiter. Tumulo superaddite carmen. Daphnis ego in syluis hinc usque ad sydera notus, Formosi pecoris custos, Formosior ipse. Totum praeterea Aeneis Virgilij Heroicum carmen dicitur. Totum georgicum liber, carmen georgicum. Totus liber bucolicon, carmen bucolicum. Aliquando etiam carmen pro incantatione accipitur, quae admodum inferius ostendimus. A carmine dictae sunt amoenae (ut Pompeio placet) uel a canendo, quod canant antiquorum laudes uel quod sint castae mentis praesides. Alij amoenas quasi canentes amoenae, uel canu amoenas existimant appellatas. Amoenum enim ab amando iucundum dicimus. et amoenae, iucunde. et amoenitas, iucunditas. Virg. De uenere locus lator, et

amaena uireta, hoc est suauia, iucunda, & ad se amandum al-
 licentia. Seruius Amoenum dictum putat ab a. quae priuati-
 ua particula est, & maenio, quod est munio, hoc est fructum
 capio. unde qui nihil praestant immunes uocamus. Amaena. n-
 proprie dicuntur, quae iucunda sunt, sine aliquo fructu. Ca-
 maena autem sunt quae & musae dicuntur. Musa graecum uo-
 cabulum est, & significat cantum. unde musice appellata est
 scientia, quae tractat de ratione canendi. et musicus, musicae pe-
 ritus. Musam pro cantu Virgilius posuit. Pastorum musam Da-
 monis, et Alpheisiboi. Hinc poetae musas finxerunt deas esse ma-
 gni Iouis, & memoriae filias, quae poetas, et musicae praesent.
 Quippe poesis pars musicae est. Tria enim genera sunt, quae
 circa artem musicam uersantur. Vnum genus est, quod instru-
 menti agitur. Aliud quod fingit carmina. Tertium, quod in-
 strumentorum opus, carmenq; diuidit. Secundum illud genus
 profecto poetarum est, quod non potius speculatione, ac ratio-
 ne, quam naturali quodam instrumento fertur ad carmen. Eas-
 dem dixerunt in Helicone habitare, qui mons Baeotiae est phoci-
 di affinis. a quo heliœniades appellantur, nec procul distat a
 Parnaso Phocidis monte, amulus illi & altitudine & ambi-
 tu, uterq; niuosus, & rupes amborum saxea est. Parnasum
 quoq; habitare musae dicuntur. a quo dicuntur parnasides. et
 quoniam phocidi confinis Aonia est, etiam aonides appellatur.
 Aonia regio Thraeiae ab Aone rege dicta est. Aon filius fuit,
 (ut quidam putant) Iouis, ut alij, Neptuni quem factione suo-
 rum ex Appulia pulsus in Baeoniam tradunt uenisse, Neptu-
 num patrem querentem, ac de suo nomine montanam regio-
 nem Baeotiae uocasse Aoniam. tandemq; ibi diem suum obis-
 se Dymante filio, ac regni suae sorte relicto. Aones quoq; eius
 regionis montes dicuntur ab Aonia uero aonius dicitur. Ouid.
 Separat Aonios atque phocas ab aruijs. Dicuntur etiam cythae-
 riades, a saltu, qui cythaeon uocatur, in quo similiter habitare
 musae dicuntur. initium habet a Megarijs, & Atticjs monti-
 bus. Finitur prope Thebas Baeotias, iuxta fluit Asopus amnis,
 inferiora eius alluens. Item sub eo pagus est Scolus nomine in-
 iucunda sedes, atq; aspera. Vnde natum est prouerbium. Ad
 scolum neq; ipse accedes neq; aliterum comitaberis. Ex hoc etiã
 loco deductum pentheum, disceipulumq; memoriae prodide-
 runt. Est etiam uicus quidam in Heraclia trachinua, qui Sco-
 lus uocatur. quam praeterfluit Asopus amnis, & est in Sicyo-
 ne alius Asopus, & finitima plagæ Asopia nuncupatur. Pie-
 rides a Pieria, quae regio est macedoniae, Emathia ante dicta.
 haec musarum parens, domusq; est a nemore ita appellata, cui
 nomen est Pieris. & Pieres populi dicti sunt, quibus extinctis
 Macedones ea loca incoluere. A pieria Pierius deducitur. unde
 Pierium carmen dicimus. Item dicuntur Thestidae a Thestia
 oppido Helicœni propinquo, patria Thestidis, quae musarum
 nutrix traditur fuisse. Item patria Argo, qui nauem Argo fa-
 briauit, a qua Iason, ceteriq; qui in ea nauigauerunt dicti sunt
 Argonautae. Quippe primum Iasonem longa nauisum sic
 isse (Philostephanus author est) Thestiae proximum Ascrea op-
 pidum est Hesiodi patria, quam ipse Rius miserum uocat. ab
 ascrea ascreus deducitur. item dicuntur pegasides, & Hippocri-
 nides, ab Helicœni pulcherrimo fonte, qui a graecis Hippocri-
 ne dicitur, hoc est equi fons. ἵππον enim equum uocant
 κρήνην fontem. a nostris appellatur caballinus. item pegas-
 feus, quod Pegasus eo loco saxum unguis feriens fontem ape-
 ruerit, quem admodum inferius latius dicemus, Persius. Nec
 fonte labra proliu caballino. Hunc equum putant esse qui in
 caelo inter sydera collocatus est, quamuis alij, ut supra dixi-
 mus, Bellorophontis equum esse dicant. Alij Hippen Chironis
 Centauri filiam Theam antea appellatam, quae cum in mon-

te Pelio sese uenando exerceret, grauida facta, et ob id patris
 indignationem timens deorum miseratione in equam conuer-
 sa est, & in caelum translata. Propterea posteriores corporis
 partes non uidentur propter foeminae sexus pudorem. Nonnul-
 li uatem eam dixerunt fuisse. Sed quia deorum conalia homi-
 nibus patefecerat in equam esse conuersam. Callimachus scri-
 bit a Diana in equam esse conuersam, quod uenari, & deam
 pro more colere desisset. Habet autem stellas in facie claras du-
 as. in capite claram unam. in singulis auribus singulas claras.
 in maxilla unam. in ala proxima capiti claram unam. in hu-
 mero alae dexterae unam. in media ala unam. in extremis pen-
 nis unam. in armo unam. in umbilico claram unam. in singu-
 lis genibus singulas. item Musae Libethrides appellatae a fonte
 Macedoniae in ea regione, quae Magnesia dicitur. a qua Ma-
 gnesi siue Magnetes, quamuis eodẽ nomine alia urbs in Asia
 sit, iuxta quam Scipio Anthio cum regem profugit. Hic fons
 Libethros nomine, musis est sacer, & spelunca eodem in loco,
 quae Libethra appellatur. item Piperides, siue Pipleae a pipleo
 Macedoniae fonte, seu uico, uel a pipleo monte Oracomenorum,
 uel a peplo genere uestis, de quo supra diximus. uiam Mnemo-
 synides a matre Mnemosyne hoc est memoria. Graeci. μνη-
 μουσίων memoriam dicunt. Ouidius de Ioue. Aureus ut Da-
 naen Asopida luserit ignis Mnemosynen pastor. item Castali-
 des a fonte castalio in radiabus parnasi musis sacro, quia a
 Castalia nympha nomen assumpsit. Nouem autem esse musae
 finguntur. Nouem noctibus, hoc est singulas singulas a Ioue, et
 Mnemosyne, hoc est memoria procreatas. Sed principio (ut
 Varro scribit) tres tantum musae fuerunt. Quia omnium sonum
 natura triformẽ esse constat, aut enim uoce aeditur, ut est eorũ
 qui Bucas canunt. Aut statu, ut tybiam. Aut pulsu, ut lyrae
 & catharae, quae percussione sonora sunt. Ob id autem po-
 stea nouem esse finxere, quod quaedam graeciae ciuitas apud
 tres artifices terna quondã simulachra musarum facienda lo-
 cauerat, eo consilio ut tria, quae pulchriora essent emerent, &
 in templo Apollinis collocaret. Contigit autem ut opera omnes
 aequae pulchra formarent, propter quod cum musae omnes ci-
 uitati placuissent, omnes pariter emit, & in templo Apolli-
 nis dedicauit. His postea Hesiodus, uel, ut alij uolunt, alij no-
 mina imponere. Primam a bonitate uocis dixere καλλιόπην,
 hoc est Calliopẽ καλλὸν enim bonum dicitur ὄψ, uox.
 Secundam κλειώ, hoc est Clio a gloria & celebritate re-
 rum gestarum, quas canit. κλειών enim celebrare est.
 Tertiam ἑρατώ, hoc est Erato, uel a canendis amoribus,
 uel quod canus ab omnibus desideretur. Ouid. Nunc erato,
 nam tu nomen amantis habes ἑρῶ enim est amo. αἶρῶ
 desidero, eligo. a quo haereses, hoc est sectae philosophorum di-
 ctæ sunt. Hinc sacrarium literarum scriptores haereticos uo-
 cant, qui cum nostrae religionis sint, a fidei tamen ueritate de-
 clinant. & haeresin, hoc est sectam non recte sentientium am-
 plectuntur. Quartam a uoluptate ac lasciuia canus θάλια,
 hoc est Thaliam. θάλλειν enim uirere. germinare. flore-
 re est. Quintam μέλοποιον, hoc est melpomenen a ca-
 nendo. μέλομαι enim significat canto, me dulcor, di-
 ctum ἀπὸ τοῦ μέλος ποιῆν, hoc est a concantu faci-
 do. μέλος enim ueteres graeci μελωδία, hoc est mo-
 dulationem dicebant, quod latini nunc quoq; obseruant. Sex-
 tam τερψιχόρην, hoc est terpsichoren. ἀπὸ τοῦ τέρ-
 πειν τοὺς χοροῖς, hoc est a delectandis choreis. ideo a qui-
 busdam Cytharistria dicitur. Septimam εὐτέρπην,
 hoc est euterpen a suauitate concensus. εὐ enim bene si-
 gnificat τέρπειν delectare. ὀκτανάμ πολυ-
 μνίαν, hoc est polymniam a multitudine carminum, siue

hic incipit de Musis. usq; ad
 signum 7

epilou

50

60

Laudationum. τολύ .n. multum significat ὑμῶν can-
 te, laudo, nam ὑμῶν cantum est, quē nos quoq; Hymnū di-
 cantis, a quo Hymnetem cantorem. ὕμνος ἐπὶ κρηπίδῃ
 νεβρίῳ cantus est, quem no stri veteres neuas uocauerunt. Nonam
 ἱερῶν, hoc est Vraniam, quasi caelestem, uel a caelestiu
 rerum cantu, uel a cantus diuinitate. οὐρανός. .n. caelum
 graeci uocant οὐρανίον caelestem. Quidam a musis Mu-
 seum appellatum uolunt. Vtissimus apud graecos poeta sic
 it tempore Hesiodi, fuitq; unus ex Argonautis, filium fuisse
 Apollinis quidam uolunt. Alij Euphrosini. Extat nunc quoq;
 incandissimum poema eius de amore Leandri & Herus. item
 a carmine carmenta deducitur. Hæc filia fuit Ionij Arcadium
 regis, & uxor Pallantis, qui Euandri uisus fuit, genuitq; Eu-
 andrum ex Mercurio, qui uir summus fuit, & rebus gestis inter
 Hercules, qui plurimi fuerunt, connumeratus. Carmenta grae-
 carum literarum doctissima fuit, et uates. Cumq; Euander ui-
 rum eius, quem patrem existimabat, siue casu, (ut quidam uo-
 lunt) siue orta inter suos seditione occidisset, propterea q; ex aui-
 to regno esset expulsus, magna ei uaticinando promittens, ut
 in Italiam ueniret, persuasit. Ambo igitur mare in gressi ad ho-
 stratyberis puenerunt, indeq; per tyberim progressi ad mon-
 tem palatinum, unde ex pulsus ab originibus ea loca tenuere,
 in quibus postea Roma condita fuit, paruum quoq; oppidulu
 in Palatino monte findauerunt, in quo Herculem superato
 Geryone ex Hispania redeuntem ex cepere, qui eos a metu Ca-
 alatronis infestissimi liberauit. Hinc post Troiae euersionem
 Aeneam nouas sedes querentem in bello aduersus Turnum
 inuenit Pallante Euandri filio cum copijs in eius subsidium
 misso, quem mox interfectum misere fleuit. Carmenta igitur,
 quod siuera carmine prædicere soleret, ita appellata est, eū pri-
 us Niostriata diceretur. Hæc gentem illā rudem antea, ac plane
 syluestrem, & uoces, & literas docuit. Propter quod uete-
 res graecæ literæ penè eadem a principio cum latinis fuerunt.
 Cuius rei indicium est delphica tabula uetusti ævis quæ in bi-
 bliotheca palatii Romæ dono principum diuina Palladi fuit,
 in qua sic erat scriptum, ΝΑΥΣΙΚΡΑΤΗΣ ΤΙΣΑΜΕ-
 ΝΟΥ ΑΘΗΝΑΙΟΣ ΑΝΕΘΗΚΕΝ. Postea edax omni-
 um rerum uetustas, mutauit literarū formas præsertim apud
 graecos, apud quos linguarum quoq; magna uarietas est. Hinc
 carmenta adhuc uiuentem diuinis celebratū honoribus. Mor-
 tua uero sub infima parte capitolij, ubi uiuere habitauerat, Sa-
 cellum dicunt, & Carmentalia instituere. Portam quoq; car-
 mentalem ex eius nomine dixerunt. inuentricem etiam litera-
 rum fuisse prædicantes. Sed de literarum inuentione uariæ
 sunt opinionēs. Quidā Assyriorum literas semper fuisse exi-
 stimant. Alij apud ægyptios a Mercurio inuentas, ut Gelli.
 Alij apud syros repertas. Nonnulli Theutē quendam remmi-
 sendi non memoriæ gratia earum inuentorem fuisse prodūt,
 ut Thamus ille apud Platonem refert illud inter omnes constat
 Cadmum. XVI. literas e phœnicæ in graeciam deuulisse. A B
 Γ Δ Ε Η Κ Ι Λ Μ Ν Ρ Ο Τ Υ Ξ Σ. His Palamedē troiano bello
 quatuor adiciisse, Ξ Θ Φ Χ. quas uolunt simul cum ordine
 aciei a gruibus didicisse. Cōstat enim grues miro ingenio, quē
 sequantur eligere, in extremo agmine per uices, qui accla-
 ment, disponere, & qui gregem uoce contineant, ex cubis ha-
 bere nocturnis temporibus, lapillum pede sustinentes qui som-
 no fatigatis decidēs sono indiligentiam coarguat. Ceteras dor-
 mure capite sub alijs condito alternis pedibus insistentes. Ducem
 solum erecto collo prouidere necessaria, ac prædicere. Hinc a
 gruere, quod proprium gruū est, factum in gruere, quod est
 simul, & gruuum modo inuadere. Vir. in gruit Aeneas italij,
 & prælia miscet. Et congruere, quod est conuenire. a quo con-

gruum conueniens, & congrue. conuoluerit. Et gruūa di-
 cuntur loca media, in quæ directa quatuor congregantur & cō-
 ueniunt uia. item garūma mensura quædam, qua fixa uia
 ad lineam diriguntur, ut est a grimensorum, & simulium. A
 quo fit de gruūmor uerbum, quod est dirigo. Luclius. Viamq;
 de grummaris, ut in castris mensor facit olim Enni. Grum-
 mam dirigere se, & de grummari dixit. Grūnire uero propri-
 um non gruuum, sed suum est. Varro. Grūnit lepido lacte sa-
 tur mola maclatus porcus. Cic. Aut grunnit cum iugulatur
 sus. Laberius. Grunniētem aspexi scropham. Hinc grunuli
 lares dicuntur Romæ constituti ad honorē porcæ, quæ triginta
 pepererat. Easdem grues mansuefactas lasciuire, gyrosq;
 quosdam inde uero cursu etiā singulas peragere pontum trās
 uolantur Saburra stabiliri, quæ est arena immunda qua nau-
 ues usq; ad certam mensuram onerari consueuerunt. Virg. Et
 cymbæ instabiles fluctu iactante saburrā. a quo fit uerbum
 saburro. Cuius passiuum est saburror. Solinus, Grues uolatu-
 ræ arenas deuorant. sublatisq; lapillis ad moderatam gra-
 uitatem saburrantur. Diuersas præterea literarum formas
 uolando tradunt grues efficiere. Propterea obiectum ab Vlyse
 se Palamedi, quod non ipse literas, ut gloriabatur, & belli-
 cum ordinem inuenisset, sed a gruibus didicisset, unde apud
 Philostratum graecum authorem sic loquitur Palamedes
 ἐγὼ γράμα μάτα οὐ χάρων, ἀλλ' ὑπ' αὐτῶν ἀρέβην. πάλαι γὰρ ταῦ-
 τὰ ἐν μουσῶν οἴκῳ κείμενα ἰδέειτο ἀνδρὸς τοιοῦτος. θεοὶ δὲ τοιοῦτα
 δὲ ἀνδρῶν σοφῶν ἀναφάνουσι. γέρανοι μὲν οὐκ οὐ μεταποιοῦνται
 γράμα μάτων, ἀλλὰ τὰ ξίφιν ἐκπαινοῦσαι, πέτονται. πορεύονται γὰρ
 ἐς λιβύην εὐνάφουσαι μικροῖς ἀνθρώποις. Ego inquit literas nō
 inueni, sed ab ipsis inuentus sum. Nam cum iandiu in ædibus
 musarum latuissent, eiusmodi uiro egebant. Dij enim talia
 per sapienters uiros in lucem profertunt. Grues quidem lite-
 ras nesciunt, sed ordinem probantes uolant, dum aduersus
 Pigmæos dimicaturæ in Libyam transeunt. ob hanc causam
 grues a poetis aues Palamedis dicuntur. Martia. Turbabis
 uersus, nec littera tota uolabit. Vnam perdidit si Palame-
 dis auem. Palamedes NauPELLI regis Eubœæ filius fuit, qui
 Vlyssi, ne in bellum aduersus Troianos proficere ueretur, stulti-
 tiam simulanti, & cum diuersis animalibus litus aranti, The-
 lemachus filium ex Penelope susceptum ante aratrum appo-
 suit, ut simulationem eius hoc modo detegeret. quo uiso, Vlysses
 subito suspendit aratrum. præterea cum comparandi frum-
 menti gratia profectus aliquando in Thraciam esset Vlysses,
 nauisq; reuersus, nihil se frumētū reperisse affirmaret, mox
 eodem profectus Palamedes maximam frumenti copiam ad-
 duxit. Quibus rebus, & alijs plerisq; indignatus Vlysses Pa-
 lamedis gloriam graui, & iniquo animo ferebat, & ubi cum
 que poterat honori, saluti, uitæ illius insidiabatur. Tandemq;
 cum Palamedes in bello aduersus Troiam ductum esset ade-
 ptus, Vlysses quibusdam seruis illius subornatis ingens auri
 pondus sub tabernulo eius sepeliri iussit. Deinde uenisse nū-
 tium cum literis finxit, quibus scribebatur Palamedem cum
 Priamo consilium iniisse prodendi exercitus Graecorū, iamq;
 ingentem pecuniam a Priamo habuisse. Misi sunt illico, qui
 tabernaculo eius diligenter perquirerent, inuentq; auro, qd
 sub tabernaculo erat sepultum, habita est sceleri fides, & Pa-
 lamedes tanquā sors lapidibus a multitudine obrutus fuit. Hic
 est præter literas, et ordinē aciei fertur datonem signi tesseras,
 hoc est symbolū bellicū, de quo supra diximus, et uigilias Tro-
 iano bello inuenisse, sicut signū è specula, qd speculari signū
 dicitur, inuenit Simon. iducas Lycion. Fœdera Thefeus. Augu-
 ria ex auiibus Caras. a quo Caria appellata. ex cæteris aiali-
 bus Orpheus. Quidā etiā uolūt mēsuras, et pōdera, nō Phi-

donem arguunt. Sed hunc ipsum Palamedem inuenisse. Totidem etiam literas repperisse Simonidem melitum ferunt, ζ. κ. ω. Quarum omnium uis in nostris literis recognoscitur. Aristoteles. XVIII. prietas fuisse commemorat. Α Β Γ Δ Ε Ζ Η Κ Λ Μ Ν Ο Π Ξ Σ Τ Υ. Et duas ab Epicharmo, nō a Palamede additas. Θ Χ. Alij has in Aegypto inuenisse quendam nomine Meriona affirmant, quindecim annis ante Phoroneum uenustissimū græciæ regem. E pigenes grauis author syderum obseruationes septingentorum uiginti annorum, apud Babylonicos cœtilibus laterculis inscriptas fuisse affirmant. in Latium eas attulit Nicostatus, propterea Latinorum quoque literæ ab initio. XVI. tantummodo fuerunt, quem admodum Græcorum. Sed uelto postea apud illos usque ad quatuor, et uiginti literarum numero, nostri quoque ab illis aliquas alias sumptere, quibus in nostra lingua, præsertimque in Græcarum dictionum scriptione uterentur, sexdecim, quibus primo usi in Latio fuerunt, has Remius grammaticus fuisse commemorat. Α Β C D E G I L M N O P R S T V. Postea H. addita est, quam non literæ sed aspirationis notam esse uoluerit. Item F. ex duobus r. compositam. Q. literæ uim habentem, aspiratione detracta, K. eiusdem cum c. litera potestatis, Q. quo carent Græci, X. ac Z. quas a Græcis sumptas esse manifestum est, alteram CS. Altera gemini SS. uim habentem. Claudius Cæsar aliam addidit simplicem figuram, quam pro PS. hoc est. T. Græca litera scribi uoluit. Sed nemo uisus est ueterem scripturam post Claudij imperium commutare. Agyptij uarijs animalium figuris pro literis utuntur. Quod adhuc Romæ in ueteribus obeliscis conspici licet. Singula autem literæ singula nomina ex primane ut puta uelut naturam rerum significat, quod nullis mares inter eas uicis inueniri commemorant. Apis regem, quia moderatorum populorum oportet cum iustitiæ acieo clementiæ mel habere commistum. Item a cano fit tubicen, qui tuba canit, quod instrumentum uulgo notum est. Tuba autem a tubo canali ligneo, de quo supra diximus. Nam ex lignis tubæ fiunt, et ex cornibus, et quæ ex ære sunt Tubæ ductiles appellantur, quæ uero ex ligno, uel cornu, lignæ, uel corneæ. A tuba uero tubulistrum dictum (ut Varro sentit) quod eo die in atrio Sutorio sacrorum tubæ lustrabantur. Aeneam tubam primus Piseus thyrrenus traditur inuenisse. Item a cano tubicen, qui tibijs canit, et scæmmino genere tibiana. Martia. de Tibijs. Ebra nos madidus rumpit tibiana buccis. varia tibiæ genera erant. Quædam enim serane dicebantur, quæ pares erant, et æquales habebant cauernas. Aliæ phrygiæ, quæ erant impares, et inæquales cauernas habebant. Vir. Biformem dat tibia cantum, hoc est bisonum, et dissimilem. nam (ut Varro inquit) tibia phrygiæ dextra, unum foramen habet, sinistra duo, quorum unum acutum sonum habet, alterum grauem. Dicebatur hæc et obliqua tibia ob eam rationem. phrygiæ autem dicta est, quia in Phrygiæ primum reperta est a rege Mida. Item aliæ tibiæ simplices erant, et id genus monaulos uocabatur. uicior enim Græci solum dicunt αὐλὴν tibiæ. Huius inuentor Mercurius fuit. Aliæ geminæ, quarum author Marsias fuit. Erant et præcentoria tibiæ, quarum locus erat ad pulmonaria præcentendi, et uasæ, quæ foraminum numero præcentorias antecedeant. et Gimgriæ, quæ licet breuiores, subtilioribus tamen commodis insonant. et miluina, quæ in acutus exeunt acutissimos. et Lydiæ, quæ et thurariæ dicuntur, et ægyptiæ, omnibus clariorem uocem habentes. Lydiæ ideo appellata, quod ijs in sacrificijs, et inter thura uti solerent. Lydios modulos inuenit Amphion, Dorios Thamyrastrax, phrygios Marsias phryx. Cum tibijs uocem canere Trægenius Dardanus

instituit. Est et genus exiguarum tibiæ, quæ a uoce anserum gngrina dicuntur. Etenim gngrire anserum uocis proprium est. a quo gngritor tibiæ appellatur. Gngria uero ex multis obsonijs decerpta dicuntur. Gindes uero fluminis est in Mantianis montibus nascens, et per Dardanos fluens ingreditur Tigrim. Hic, cum secundæ post Euphraten magnitudinis, Cyri impetum uenientis contra Babylonicos interceptet, et quidam ex militibus summe dilectus regi, eius molis transitum rapacitate fluij absorptus esset, iratus rex ulsati animi statuit, iurans eum, qui nunc præclarum equitem uorauisset, mox uix genua mulieris abluturum. Nec peragendo se gnior bellum hosti indictum cum flumine gessit, et anno in te gro Gindem per magnas deductum fossis in quadraginta sex alueos partitus est. Tibiæ primo ex gryum tibijs, a quibus nomen habent, tum ex harundinibus factæ sunt. unde tibialis calamus dictus est, quem auleicon uocant. Item Zeugites a paritate, quod ex eo duplices fiebant tibiæ, postea sacrificæ Thysorum tibiæ ex buxo fieri cœptæ. Ludicræ uero ex loto arbore, deinde ex ossibus asininis, postea ex argento. Tibicines et dicuntur trabes, quibus ædificia sustentantur. Iuuenæ. Nos urbem colimus tenui tibiæne fulcra, quod a tibijs cantentium similitudine tractum uideatur. Hi enim cantantes sono tibiæ inuuant, et quem sustentant, ne fatigentur cantando, quod usque adeo uerum est, ut non modo cantantes, et musici, sed etiam oratores adhibendos sibi aliquando tibicines existimauerint. Notum est C. Gracchi præcipui suorum temporum oratoris exemplum, cui concionanti consistens post eum musicus tibia, quam tonarion uocant, modos ministrabat, quibus deberet intendi. Eadem ratione et uersus quidam tibicines dicuntur, qui ad sui sustentationem dictiones aliquas inueniri superuacuas habent. Virg. A spectans syluam immensam, et sic forte præcatus. Fortè quantum ad sensum nihil facit. sed ob id duntaxat positum fuit, ut uersus constaret. Thysorum lingua tibicines, subulones uocantur, a subulæ, uel potius subulonis cornu similitudine, de quibus supra diximus. Item a cantu cornicem, qui cornu canit. item litæen, qui canit lituo. Est autem lituus proprie tibiæ incurua dicta a sono. Home. λιβὴ βίος, hoc est insonuit neruus. Vir. Et lituo pugnas insignis obibat, et hasta ab huius postea similitudine lituus appellatus est auguralis uirga breuis, in latere, qua robustior est, incurua. idem ipse quinquaginta tuo, paruâque se debet succinctus trabea, leuâque anole gerebat. item sitæen, qui apud sitos canere solitus est, hoc est uita sanctos, et sepultos. Hi proprium genus tubæ, quæ canerent, habuerunt a cæterorum tubicinium proprietate distinctum, quos sicannistas uulgo appellat, qui rectius loquuntur Sicannistas. n. litera geminata. Sicannium. n. genus ueteris saltationis fuit. saltabundi autem canebant, quæ postea stantes canere consueverunt. Actus appellari sicannistas ait nebuloso nomine. credo propterea nebuloso, quod sicannium cur dicebatur, obscurum est. Nos sicannium quasi sitæannium, hoc est cantum apud sitos, hoc est sepultos appellari existimamus, quem admodum a canendo dicimus gallicanum, de quo supra differuimus. Saltatione funebrem, ac funebres ludos Actus in tolecho inuenit, sicut saltatione armatam Curetes docere. Pyrrhicem Pyrrhus. Suet. de Cæsare. Pyrrhicem saltauerunt Asia, Bithyniæque principum ludus. idem de Nerone. pyrrhicas quasdam e numero ephëborum, quibus post æditam operam diplomata ciuitatis Romanæ singulis obulit. inter Pyrrhicarum argumenta taurus Pasiphaen ligneo iuuecæ simulachro abditâ inijt. Quod etiam armatæ saltationis genus apud Lacedæmonis inuenisse legimus Lycorgum, quam horum uocari Lincianus in libro, quem de saltatione ædidi, refert. Cōstituebatur id genus ex adulescentibus,

ex adolescentibus, & uirginibus alternatim ad choream dispositis. Ducebat chorum adolescens militarem exercens peritiam, qua postea in inuadendis hostibus uti possit. sequebatur uirgo modesta quadam insignis, & foemineum saltum decenter agebat. ex quo intelligebatur Horum constitui ex duabus illis uirtutibus temperantia, ac fortitudine. item ab ore, & canendo osanes dicte, quae aues sunt augurium ore facientes. unde osanum augurium, qui cantu auium sit. Plinius tamen osanes aues omnes dici existimat, quae canunt. Tria enim genera auium facit. Primum earum, quae unguers, ac digitos habent. secundum osanum, quibus catus est oris. Tertium alitum, quae in magnitudine a ceteris differunt, ut sunt puerones, gallinae, & similia. item a cano gallicanum tempus, quo galli canere consueverunt. & uaticanium uatum carmen, quapropter & uates ipsi a uincendis carminibus sunt appellati. item a canendo lusania dicitur, quod lugendo canat. Auis est, quam graeci philomelam uocant, lugere haec auis canendo dicitur. Martia. Flet philomela nefas in castris Tereos, & quae muta puella fuit, garula ferunt auis. Causa fletus haec est. Philomela, & Progne filiae fuerunt Pandionis Atheniensium regis. Hic cum Erithoe patri in regno successisset, auxilio Terei Thracum regis profligauit regem pona, qui Athenas obsidebat. propter quod meritum Progne filiam Philomelae sororem illi dedit uxorem. Ouidius. Quem sibi Pandion, opibusque, uirisque potentem, Et genus a magno ducentem forte gradino, Conuulso Progne iunxit. ex hac Tereus filium Ityn suscepit. sed cum desyderio uidentae sororis uxor Terei teneretur, exorauit uirum, ut Athenas profectus Philomenam ad se duceret. Qui mandata peragens aduentum Philomelae a Pandione impertrauit. Verum dum in itinere essent, in libidinem mulieris exardens, quamuis repugnantem compressit. post haec, ne exprimere facti obscenitatem posset, linguam ei abscedit, & seruo in uinculis custodiendam tradidit, reuersusque ad uxorem maris nauis a defunctam simulauit. Philomela tunc adit crateris affecit, rem omnem uti gestu fuerat, ac in tenuissima tela descripsit. hanc analle Progne clam deferendam tradidit. Progne reintellecta, ac dissimulato ad tempus dolore, postquam orgorum tempus aduenit, ehyris, & pellibus pro more instructa sororem adit, eamque eodem indutam habitu ducit ad regem. Hic conuulcato consilio ueluti furis agitata Ityn paruulum filium inter facit, uiroque donum redeunt epulandum apponit, qui re tandem ob delatum iussu Prognis in fine caenae pueri caput, comperta, dum fugientem uxorem furibundus persequitur, mutatam decorum miseratione in hircundinem uidit, quae consuetudinem habitandi intra hominum tecta semper seruauit, ipse in upupam conuersus est, ideoque mulierem cristam adhuc in capite gerit, & quasi adhuc filium querens clamat πού πού, quod significat ubi ubi. Mutare autem hanc pennarum colorem Aeschylus scribit, osenam alias pastu auem, ut quae filium sumperat in abum, sed cristam uisendam insigni, quam contrahit, subrigitque per capitis longitudinem. Aeschyli quidem tragodia de upupis non extat. Sed hoc uersus eius adducit Aristoteles in libris, quos de historijs animalium scriptos reliquit.

Quin & sui spectantem affert Epopem mali

Colore pingens speciem multimodo.

Saxicolam, improbum, arma gestantem militem,

Adulm, & infantem uaria se gerit forma,

Nam uere candidans ubi diu fuit nouo,

Aestate tum deinde, ubi candiduit, seges

Varijs alas maculis guttatis mouet.

Vagatur quoque semper, appetens loca

Deserta, quaerens nemora, atque inuias rupes

Itys uero in phasianam mutatus est, quae auis picturatarum uestium colores seruat, quibus uti regii pueri solebant, geminasque ex pluma aures submittit, subrigitque. Haec auis in colchis frequens est, praesertim iuxta flumen Phasim, per quem argonautae in Colchos peruenere. unde ad nos allata nomen habet. Marti. Argona primum sum transportata carina, Ante mihi notum nisi Phasis erat. At Philomela in auem conuersa est sui nominis, nec cessat deslere cantu dulcissimo inuerriam, quam paulo ante elinguis promere non poterat. ideo a nostris a lugendo, canendoque luscinia uocata est. Mirum est tantum uocem, & tam pertinacem spiritum in tam paruo corpusculo esse, ut nisi uisa fuerit, uix credi possit. Sonum aedit perfecta musicae scientia modulatum, qui nunc continuo spiritu trahitur in longum, nunc uariatur in flexo, nunc distinguatur conciso, copulatur in torto, promittitur, reuocatur. in suscitatur ex inopinato, plenus. grauis. acutus. creber. extensus. Vbi uisum est (ut Plinius inquit) iubrans. summus. medius. imus, breuiterque omnia tam paruulis in fauibus, quae tot exquisitis tibi arum tormentis ars hominum ex cogitauit. Singulis etiam sunt cantus, & non iidem omnibus, sed cuique suus, certantque inter se palam animosa contentione. Victa morte saepe uitam finit, spiritu potius deficiente, quam cantu. Meditantur cantum iuniores, uersusque quos imitentur, accipiunt. Audit discipula intentione magna, & reddit, missimque retinent. intelligitur emendatae correctio, & in docente quaedam reprehensio. Ergo seruorum illis pretia suere, & carius aliquando empta sunt, quam armigeri. candida Romae empta sunt temporibus Claudij principis, & Agrippinae eius uxori dono data. uisum etiam saepe fuit iussas canere coepisse. & cum symphonia alternasse, quemadmodum homines quoque reperiti sunt, qui sonum earum addit in transuersas labias fronde harundinea, quasi foramine inspirantis linguae redderent. Verum uicto aestu in totum alia uox fit, nec modulata, ut uaria. mutatur & color. postremo hyeme ipsa non cernitur. Luscinia a poetis aliquando Attis uocatur, quasi attica. Martialis. sic ubi multifona feruet sacrae attide lucus. Extatque apud graecos tragodia Philochori de philomela, quae Attis inscribitur. Attis filia fuit Cranai Athenarum regis, qui Cecropi in regno successit. a quo inquilini cranai sunt uocati. Haec nomine suo regionem, quae est inter Achaiam, & Macedonia. Atticam. & Attidem nominauit, cum Achaia prius ab Actaone diceretur, siue ab ἀκτῆ, quod litus significat, cum ea regio magna ex parte litoralis sit, qua uoce utimur etiam latini. Virgilius. At procul in sola secretae Troades acta. in hac sunt Athenae, & Marathon cum pus cum oppido eiusdem nominis. ab hoc atticus adiectiuum nomen deducitur. & atticis so uerbum. sicut graecis. & aduerbium attice, hoc est lingua attica, hoc est attice loquor, & graece loquor. & sialisso, sicut la lingua loquor. Plautus. Non atticissat, sed sialissat. Athenas primus condidit Cecrops, a quo urbs Cecropia uocata. postea a Mopso Mopsopia. a filio Xuthi Ione Ionia. A Neptuno, qui a graecis Posidon dicitur, Posidonia, siue Neptunia. a Minerva Athenae, quippe graeci Minervam Athenam uocant. ab hoc uero Athenienses, & Athenaei dicti. Tradunt enim qua tempestate Cecrops eam urbem condidit, apparuisse illic oliuae arborem, & alio loco aquam erupisse. Tunc regem duplici prodigio motum ad Apollinem Delphicum scissatum oracula misisse. Responsum oleam quidem Minervam significare, undam uero Neptunum. Nunc in eorum potestate esse, utriusque potius nomen urbi imponerent. utque Cecropen aues omnes utriusque sexus ad ferendum suffragium conuo-

10

20

30

40

50

60